Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 67 — ԱՊՐԻԼ 22/4 ՄԱՅԻՍ 1898 — 13 ԶԻԼՀԻՃԱՆ 1315 — ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

درعلیه ده غلطه (ماسیس) غزتهسی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրգ.
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փայլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փայլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերադրուի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ — 20 ՓԱՐԱ

ՀԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ԵՒ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՊԱԳԱՆ

Սպանիոյ նաւատորմին կորուստը մասը՝ որուն վրայ մեծ յոյսեր կը դրուէին Մատրիտի մէջ, վերջապէս փճացաւ ամբողջովին Փիլիպպեան կղզիներուն առջեւ։ Ամերիկացիք չափազանցին Սպանիացիները առաջին ապտիթին որ իրենց ներկայացաւ։ Ինչ որ ալ եղած ըլլայ ամերիկեան զրահաւորներուն կորուստն ու կործանումը, ամերիկացիք Քավիթէի և Մանիլայի բերդերուն ռմբակոծումը չարունակելով, ցոյց կու տան թէ իրենց խաղաշրջանի նաւատորմը կանգուն է տակաւին։

Խոստովանինք թէ Սպանիա յաղթուեցաւ առաջին բաղխումին, մինչ եղաւ նախայարձակը, ուղղելով ամերիկեան նաւատորմին մնացեալը արդիւնք Մանիլայի ծովախորշին մէջ։ Մնացեալը գիտենք։ Ակայն հեւագիրներուն համառօտութենէն դիւրին է հետեւցնել թէ սպանիական սպաները եւ նաւաստիները սուղ ծախեցին իրենց կեանքը։ Արդէն կ'ակընկալուէր Սպանիոյ պարտութիւնը, ակնկալուելով հանդերձ անոր դիմադրող քաջութիւնը։ Կռուին առաջին հանգոյցին մէջ վճռուեցաւ կերպով մը սպանօ-ամերիկեան ատելագրվին բաղդը։

Նաւատորմին կորուստը մասը տապալտ ինկաւ ջուրերուն մէջ մեծ մասով կէս սոսկալի կրակներու դիմադրելէ վերջ։ Մոնթոյոյ սպանիացի ծովակալը ընդդիմութեան աւիւնը ա՛նքան առաջ տարաւ որ ծակել տուաւ քանի մը նաւերը՝ որ դեռ ողջ մնացած էին, թէեւ կապակտոր եղած, և անոնց մարդոյ մարմինը զարհուրելի պաղարիւնով մը ջուրերուն տակ իջնցուց, անոնց բեկորներուն դերութեան ամբոխը խնայելու համար կասկածեան հպարտութեան։ Սպանիական նաւերը թիւով պատերազմութիւն ունէին ամերիկեաններէն, բայց արուեստը և ներկայ կատարելագործումները այս վերջիններուն կողմն էին։ արագահարուած և հատ թնդանօթներու, արագընթացութեան և երկայնթ թիւթեղներուն թանձրութեան տեսակէտով անհամեմատ առաւելութիւն ունէին ամերիկեան նաւերը, որոնք ծակծկեցին և մնացեալ սպանիական մասնաւորները։

Եթէ վճռական ճակատամարտի մը կը սպասէր դիւանագիտութիւնը, ա՛հա անկէց հատ մը և՛ ջախջախիչ ելեկէն։ Եթէ եւրոպական համախոհութիւնը արիւնոտ պատառներ, մնացորդ փլատակներ կ'ուզէր տեսնել ծրագրուած միջամտութիւնը արժեցնելու համար, ա՛հա առաջին կարդի առիթը։

Բայց տեսնենք, դիւանագիտութիւնը տակաւին ինչ անչնորհի տարրեր պիտի կարծէ տեսնել այս պանօ-ամերիկեան կռուին վախճանը բերելու համար։ միջամտութիւնը ձգձգելու համար ինչ անուշիկ պատրուակներ պիտի ստեղծուին։ արիւնի և ապականութեան այս տեսարանները մինչեւ ե՞րբ անհրաժեշտ պիտի ընեն բարեացակամ չեզոքներու բարեխոհութիւնը, իրերը իրենց կանոնաւոր վիճակին վերածելու համար։ Տեսնենք։

* * *

Քաղաքական ակնկռնոի սպանիական ստացուածքները հիմա բայ են ամերիկեան զօրութեանց առջեւ։ Ցամաքային ուժեր կան միայն, որոնք նաւային պաշտպանութեան մը թանկագին խարիսխին զրկուելով, ամերիկեան ծովային կրակներուն ենթարկուած, անկարողութեան պիտի դատապարտուին կամ լեռները պիտի քաշուին անօթի ծարաւ, իրենց կարգին ապստամբական շարժումներ ընելու համար միայն ամերիկացիներուն դէմ։

Խորհրդածութեան ուրիշ սահմանի մը մէջ մնալու համար, դժուար է որ եւրոպական միջամտութիւնը յաջողի դիւրաւ հանել իր նպատակին և իրերուն հին վիճակը պահպանել, քանի որ կուսակցերէն մին իր հակառակորդին վրայ այսպիսի անակնկալ յաղթութիւններ կը տանի։ Անդամ մը որ ամերիկեան փայլակնաձեւ յաջողութիւնները կրկնուին իրարու ետեւէ, դժուար պիտի ըլլայ ծովերու և ցամաքի վրայ կարեւոր թշնամիի մը դէմ մղած կռուէն Մ։ Նահանդաց ինկած արդար բաժինը բերնէն յափշտակել։ Գործերը տարբեր երեւոյթ մը պիտի առնեն, կարծուածէն աւելի ծանր։ Հետեւաբար չատերը եւրոպական դիւանագիտութեան այս անշարժութիւնը տեսնելով, կը կասկածին թէ չատ արհամարհելի խնդիր մը չէր այս սպանօ-ամերիկեան կռիւը։ չատերը կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ չատ յարմար է այս վիճակը, քիչ մը ժամանակ վատակելով՝ մարտելու չինական նորանուաճ կալուածները, և կատարուած իրողութիւնը մոռցնելու համար ծակաչէ մշակիչներուն։ Գերմանիոյ և Անգլիոյ։ Եւրոպական ներդաշնակութիւն մը կարելի չէ այս խնդրին մէջ առանց Անգլիոյ կամ Ռուսիոյ —որուն վերարկուին ծայրէն բռնած է Ֆրանսա— իրաւախոհութեան։ Ռուսիոյ համար ի՞նչ վնաս ունի որ Անգլիոյ Ամերիկայի մասին համակրութեանց քիչ մը ուժ տայ, անոր աչքին փոշի ցանելու և սա՛ չինական առաւելութիւնները անոր կը լեցնելու համար։ Ռուսիոյ ի՞նչ մեծ փոյթ որ Սպանիա կը կորնչէ, եթէ անոր կորուստովը անդին Անգլիան կը սիրաշահի, Մ։ Նահանդները կը վատնի։ Քաղաքական խոշոր հաշիւներու առջեւ անանկ փոքրիկ նկատողութիւնները կը չքանան։ Ուստի հնար չէ որ Ռուսիա չփութայ եւրոպական միջամտութիւնը դնել իրական հիմի մը վրայ, քանի որ Անգլիա ևս իբրեւ Մ։ Նահանդաց բարեկամը, անոնց փայլուն յաջողութեանց պիրոյն համար կրնայ չփութալ կեւը դարձնելու համար։ Բայց սասվ առեւտրական տաղնապը քիչ մը աւելի պիտի չարունակէ։ այդպիսի տաղնապ մը դիւանագիտութեան համար առաջին կարգի պատճառ մը չէ՝ անհրաժեշտաբար գործելու համար։

* * *

Հիմա Սպանիոյ կը մնայ Գալարի Գիսայ Կղզիներուն հեռաւոր նաւախումբը, որուն ո՞ւր երթալը չի գիտցուիր։ Այդ նաւատորմիղը ամենայն ուրիշ է և ոչ ուրիշ։

* * *

Մանիլայի առջեւ սպանիական նաւերուն կորուստը մեծ յոյս մը չի ներշնչեր բնաւ։ Առլանտեանի միւս նաւախութիւն յաջողութեան վրայ։ Այս միջոցիս ո՞ր ջուրերուն մէջ ալ որ ըլլայ, ո՞ր եղերքներուն ալ որ քերէ, ուշ կամ կանուխ պիտի իյնայ Շլի ծովակալին նաւերուն ճանկը, և մնացեալը դիւրին է գուշակել։ Այս կերպով գէպքերը արագ արագ կը գահավիժին, ծովային յաջողութիւններ կենթադրեն Ամերիկացիներուն համար։ Ռուսիայի բաղդը Ամերիկացիներուն ձեռքը։ ահա այս ըլլալ կերեւայ սպանօ-ամերիկեան պատերազմին հաշուեկշիռը։

Ե.

ԲՈՒՐԳԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

Քանի մը օր ալ՝ եւ Բարձրապատիւ Խաիվ Դահիրէէն Ազէքսանդրիա պիտի գայ։ ժամանակն է՝ ուր զբօսաշրջիկներու գայլուտը կը դադրի, ուր բարեկեցիկ մարդերու դէպի նուազ տաք կլիմաներ մեկնիլը կը սկսի և ուր, վերջապէս, անոնք որ չեն կրնար մեկնիլ Եգիպտոսէն, Ազէքսանդրիոյ ծովեղերքներուն մօտ կը փնտռեն զովութիւնը՝ զոր ա՛լ չեն գտներ նեղոսի չոր ափունքներուն վրայ։ Արդարև, մեծ գետին ջուրերը այս միջոցիս չատ քաշուած են և անոնց վրայ նաւարկութիւնը ընդհատուած է գրեթէ։

Ազէքսանդրիա գիւղաղնացութեան դամ մը որ ամերիկեան փայլակնաձեւ յաջողութիւնները կրկնուին իրարու ետեւէ, դժուար պիտի ըլլայ ծովերու և ցամաքի վրայ կարեւոր թշնամիի մը դէմ մղած կռուէն Մ։ Նահանդաց ինկած արդար բաժինը բերնէն յափշտակել։ Գործերը տարբեր երեւոյթ մը պիտի առնեն, կարծուածէն աւելի ծանր։ Հետեւաբար չատերը եւրոպական դիւանագիտութեան այս անշարժութիւնը տեսնելով, կը կասկածին թէ չատ արհամարհելի խնդիր մը չէր այս սպանօ-ամերիկեան կռիւը։ չատերը կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ չատ յարմար է այս վիճակը, քիչ մը ժամանակ վատակելով՝ մարտելու չինական նորանուաճ կալուածները, և կատարուած իրողութիւնը մոռցնելու համար ծակաչէ մշակիչներուն՝ Գերմանիոյ և Անգլիոյ։ Եւրոպական ներդաշնակութիւն մը կարելի չէ այս խնդրին մէջ առանց Անգլիոյ կամ Ռուսիոյ —որուն վերարկուին ծայրէն բռնած է Ֆրանսա— իրաւախոհութեան։ Ռուսիոյ համար ի՞նչ վնաս ունի որ Անգլիոյ Ամերիկայի մասին համակրութեանց քիչ մը ուժ տայ, անոր աչքին փոշի ցանելու և սա՛ չինական առաւելութիւնները անոր կը լեցնելու համար։ Ռուսիոյ ի՞նչ մեծ փոյթ որ Սպանիա կը կորնչէ, եթէ անոր կորուստովը անդին Անգլիան կը սիրաշահի, Մ։ Նահանդները կը վատնի։ Քաղաքական խոշոր հաշիւներու առջեւ անանկ փոքրիկ նկատողութիւնները կը չքանան։ Ուստի հնար չէ որ Ռուսիա չփութայ եւրոպական միջամտութիւնը դնել իրական հիմի մը վրայ, քանի որ Անգլիա ևս իբրեւ Մ։ Նահանդաց բարեկամը, անոնց փայլուն յաջողութեանց պիրոյն համար կրնայ չփութալ կեւը դարձնելու համար։ Բայց սասվ առեւտրական տաղնապը քիչ մը աւելի պիտի չարունակէ։ այդպիսի տաղնապ մը դիւանագիտութեան համար առաջին կարգի պատճառ մը չէ՝ անհրաժեշտաբար գործելու համար։

* * *

Հիմա Սպանիոյ կը մնայ Գալարի Գիսայ Կղզիներուն հեռաւոր նաւախումբը, որուն ո՞ւր երթալը չի գիտցուիր։ Այդ նաւատորմիղը ամենայն ուրիշ է և ոչ ուրիշ։

* * *

Մանիլայի առջեւ սպանիական նաւերուն կորուստը մեծ յոյս մը չի ներշնչեր բնաւ։ Առլանտեանի միւս նաւախութիւն յաջողութեան վրայ։ Այս միջոցիս ո՞ր ջուրերուն մէջ ալ որ ըլլայ, ո՞ր եղերքներուն ալ որ քերէ, ուշ կամ կանուխ պիտի իյնայ Շլի ծովակալին նաւերուն ճանկը, և մնացեալը դիւրին է գուշակել։ Այս կերպով գէպքերը արագ արագ կը գահավիժին, ծովային յաջողութիւններ կենթադրեն Ամերիկացիներուն համար։ Ռուսիայի բաղդը Ամերիկացիներուն ձեռքը։ ահա այս ըլլալ կերեւայ սպանօ-ամերիկեան պատերազմին հաշուեկշիռը։

Ե.

ՀԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ԵՒ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՊԱԳԱՆ

Սպանիոյ նաւատորմին կորուստը մասը՝ որուն վրայ մեծ յոյսեր կը դրուէին Մատրիտի մէջ, վերջապէս փճացաւ ամբողջովին Փիլիպպեան կղզիներուն առջեւ։ Ամերիկացիք չափազանցին Սպանիացիները առաջին ապտիթին որ իրենց ներկայացաւ։ Ինչ որ ալ եղած ըլլայ ամերիկեան զրահաւորներուն կորուստն ու կործանումը, ամերիկացիք Քավիթէի և Մանիլայի բերդերուն ռմբակոծումը չարունակելով, ցոյց կու տան թէ իրենց խաղաշրջանի նաւատորմը կանգուն է տակաւին։

Խոստովանինք թէ Սպանիա յաղթուեցաւ առաջին բաղխումին, մինչ եղաւ նախայարձակը, ուղղելով ամերիկեան նաւատորմին մնացեալը արդիւնք Մանիլայի ծովախորշին մէջ։ մնացեալը գիտենք։ Ակայն հեւագիրներուն համառօտութենէն դիւրին է հետեւցնել թէ սպանիական սպաները եւ նաւաստիները սուղ ծախեցին իրենց կեանքը։ Արդէն կ'ակընկալուէր Սպանիոյ պարտութիւնը, ակնկալուելով հանդերձ անոր դիմադրող քաջութիւնը։ Կռուին առաջին հանգոյցին մէջ վճռուեցաւ կերպով մը սպանօ-ամերիկեան ատելագրվին բաղդը։

Նաւատորմին կորուստը մասը տապալտ ինկաւ ջուրերուն մէջ մեծ մասով կէս սոսկալի կրակներու դիմադրելէ վերջ։ Մոնթոյոյ սպանիացի ծովակալը ընդդիմութեան աւիւնը ա՛նքան առաջ տարաւ որ ծակել տուաւ քանի մը նաւերը՝ որ դեռ ողջ մնացած էին, թէեւ կապակտոր եղած, և անոնց մարդոյ մարմինը զարհուրելի պաղարիւնով մը ջուրերուն տակ իջնցուց, անոնց բեկորներուն դերութեան ամբոխը խնայելու համար կասկածեան հպարտութեան։ Սպանիական նաւերը թիւով պատերազմութիւն ունէին ամերիկեաններէն, բայց արուեստը և ներկայ կատարելագործումները այս վերջիններուն կողմն էին։ արագահարուած և հատ թնդանօթներու, արագընթացութեան և երկայնթ թիւթեղներուն թանձրութեան տեսակէտով անհամեմատ առաւելութիւն ունէին ամերիկեան նաւերը՝ որոնք ծակծկեցին և մնացեալ սպանիական մասնաւորները։

Եթէ վճռական ճակատամարտի մը կը սպասէր դիւանագիտութիւնը, ա՛հա անկէց հատ մը և՛ ջախջախիչ ելեկէն։ Եթէ եւրոպական համախոհութիւնը արիւնոտ պատառներ, մնացորդ փլատակներ կ'ուզէր տեսնել ծրագրուած միջամտութիւնը արժեցնելու համար, ա՛հա առաջին կարգի առիթը։

Բայց տեսնենք, դիւանագիտութիւնը տակաւին ինչ անչնորհի տարրեր պիտի կարծէ տեսնել այս պանօ-ամերիկեան կռուին վախճանը բերելու համար։ միջամտութիւնը ձգձգելու համար ինչ անուշիկ պատրուակներ պիտի ստեղծուին։ արիւնի և ապականութեան այս տեսարանները մինչեւ ե՞րբ անհրաժեշտ պիտի ընեն բարեացակամ չեզոքներու բարեխոհութիւնը, իրերը իրենց կանոնաւոր վիճակին վերածելու համար։ Տեսնենք։

* * *

Քաղաքական ակնկռնոի սպանիական ստացուածքները հիմա բայ են ամերիկեան զօրութեանց առջեւ։ Ցամաքային ուժեր կան միայն, որոնք նաւային պաշտպանութեան մը թանկագին խարիսխին զրկուելով, ամերիկեան ծովային կրակներուն ենթարկուած, անկարողութեան պիտի դատապարտուին կամ լեռները պիտի քաշուին անօթի ծարաւ, իրենց կարգին ապստամբական շարժումներ ընելու համար միայն ամերիկացիներուն դէմ։

Խորհրդածութեան ուրիշ սահմանի մը մէջ մնալու համար, դժուար է որ եւրոպական միջամտութիւնը յաջողի դիւրաւ հանել իր նպատակին և իրերուն հին վիճակը պահպանել, քանի որ կուսակցերէն մին իր հակառակորդին վրայ այսպիսի անակնկալ յաղթութիւններ կը տանի։ Անդամ մը որ ամերիկեան փայլակնաձեւ յաջողութիւնները կրկնուին իրարու ետեւէ, դժուար պիտի ըլլայ ծովերու և ցամաքի վրայ կարեւոր թշնամիի մը դէմ մղած կռուէն Մ։ Նահանդաց ինկած արդար բաժինը բերնէն յափշտակել։ Գործերը տարբեր երեւոյթ մը պիտի առնեն, կարծուածէն աւելի ծանր։ Հետեւաբար չատերը եւրոպական դիւանագիտութեան այս անշարժութիւնը տեսնելով, կը կասկածին թէ չատ արհամարհելի խնդիր մը չէր այս սպանօ-ամերիկեան կռիւը։ չատերը կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ չատ յարմար է այս վիճակը, քիչ մը ժամանակ վատակելով՝ մարտելու չինական նորանուաճ կալուածները, և կատարուած իրողութիւնը մոռցնելու համար ծակաչէ մշակիչներուն՝ Գերմանիոյ և Անգլիոյ։ Եւրոպական ներդաշնակութիւն մը կարելի չէ այս խնդրին մէջ առանց Անգլիոյ կամ Ռուսիոյ —որուն վերարկուին ծայրէն բռնած է Ֆրանսա— իրաւախոհութեան։ Ռուսիոյ համար ի՞նչ վնաս ունի որ Անգլիոյ Ամերիկայի մասին համակրութեանց քիչ մը ուժ տայ, անոր աչքին փոշի ցանելու և սա՛ չինական առաւելութիւնները անոր կը լեցնելու համար։ Ռուսիոյ ի՞նչ մեծ փոյթ որ Սպանիա կը կորնչէ, եթէ անոր կորուստովը անդին Անգլիան կը սիրաշահի, Մ։ Նահանդները կը վատնի։ Քաղաքական խոշոր հաշիւներու առջեւ անանկ փոքրիկ նկատողութիւնները կը չքանան։ Ուստի հնար չէ որ Ռուսիա չփութայ եւրոպական միջամտութիւնը դնել իրական հիմի մը վրայ, քանի որ Անգլիա ևս իբրեւ Մ։ Նահանդաց բարեկամը, անոնց փայլուն յաջողութեանց պիրոյն համար կրնայ չփութալ կեւը դարձնելու համար։ Բայց սասվ առեւտրական տաղնապը քիչ մը աւելի պիտի չարունակէ։ այդպիսի տաղնապ մը դիւանագիտութեան համար առաջին կարգի պատճառ մը չէ՝ անհրաժեշտաբար գործելու համար։

* * *

Հիմա Սպանիոյ կը մնայ Գալարի Գիսայ Կղզիներուն հեռաւոր նաւախումբը, որուն ո՞ւր երթալը չի գիտցուիր։ Այդ նաւատորմիղը ամենայն ուրիշ է և ոչ ուրիշ։

* * *

Մանիլայի առջեւ սպանիական նաւերուն կորուստը մեծ յոյս մը չի ներշնչեր բնաւ։ Առլանտեանի միւս նաւախութիւն յաջողութեան վրայ։ Այս միջոցիս ո՞ր ջուրերուն մէջ ալ որ ըլլայ, ո՞ր եղերքներուն ալ որ քերէ, ուշ կամ կանուխ պիտի իյնայ Շլի ծովակալին նաւերուն ճանկը, և մնացեալը դիւրին է գուշակել։ Այս կերպով գէպքերը արագ արագ կը գահավիժին, ծովային յաջողութիւններ կենթադրեն Ամերիկացիներուն համար։ Ռուսիայի բաղդը Ամերիկացիներուն ձեռքը։ ահա այս ըլլալ կերեւայ սպանօ-ամերիկեան պատերազմին հաշուեկշիռը։

Ե.

ԵՒԴՈԿԻԱ

Գ.

Մեր տոհմային կրթութեան գալով յիսուն տարի առաջ Եւդոկիոյ մէջ չունինք երբեք կրթական հաստատութիւն մը։ Մասնաւոր վարժապետներ, ոմանք անգէտ նոյն իսկ հայերէն լեզուի պարզական կանոններուն, ոմանք քիչ շատ հմուտ հին լեզուի՝ եկեղեցապատկան շինքերու կամ վարձուած տուներու մէջ 100—150ի չափ տղաքներ հաւաքած կը սորվեցնէին ընթերցանութիւն, գիր։ թուարանական շորս գործողութիւններ, դասագիրք ուներնալով Այբբենարան, պզտիկ Սաղմոս, մեծ Սաղմոս, ժամագիրք և Նարէկ, զորս թուփակօրէն կարդացնել միայն գիտէին։ նարեկը, բարեւագիրը՝(*) վերջի տարեշրջանին ուսումներն էին։ իսկ թուաբանութեան բաժանումը սորվելով՝ կրթեալներն կը բաժնուէր աշակերտը, ինքն ալ, շրջանաւարտի փայլուն վկայագրով։ Եթէ այս շրջանաւարտը տարուստի մը զաւակն էր, վարժապետը աւելի եռանդով կաշխատէր ուսման վախճանին հասցնելու զայն, ոչպէս զի այդ առիթիւ սովորական ընծաները ընդունի ծնողքին կողմէ։

Կրթական այս յոռի շրջանին մէջ առաջնորդները բարբարոսին անտարբեր ֆէս բնոյթը ունէին վարչական գործերու հանդէպ։ Ս։ Ներսէսի սնանկութեան դարուն մէջ՝ չիտակը այս վեղարաւորներէն ալ բան մը սպասել յիմարութիւն պիտի ըլլար։ Ասոնք ինքնակոչ ժողովներու հետ՝ աւելի էրիկ կոկան, հատ չհատ խնդիրներով կը զբաղէին։ Գրեթէ յիսուն տարի առաջ պատահարար առաջնորդի պաշտօնով եկեր է հոն Եփրեմ վարդապետ անունով ուսեալ եկեղեցական մը, որ Ս։ Յովակիմ Ասնա վանքին մէջ դիւրօթիկ վարժարան մը հիմնելով՝ ինք անձամբ դասախօսեր ու հասուցեր է քանի մը աշակերտներ հմուտ ըստ բաւականի հայերէն հին լեզուի։ Բայց ինչ պէտք է մեր աղգին համար բարիք։ ամէն օգտակար ձեռնարկութիւն պէտք է որ զոհ երթայ մեր կիրքերուն ու նախապաշարումներուն։ Կարճ խօսքով, Եփրեմ վարդապետ կամբասանուի իբր կրթիչի և խղճնչի մխուտող և կը հեռացուի իր պաշտօնէն առաւց հաշուի առնելու անոր օգտակար ծառայութիւնները, առանց քննելու իրեն վերագրուած յանցանքը, եթէ նեղուի է յանցանք դարձել այդ կարգի ճաշակի վերաբերեալ բաներու։

Կար նաև ուրիշ ուսուցիչ մը, որ մեծ վարժապետ կը կոչուէր, և որուն յիշատակը կը պատուի ցարդ Եւդոկիացի հասարակութեան մէջ։ Այս վարժապետին տարած ժամանակն է Եւդոկիոյ կրթական ոսկեդարը՝ սեռով գեհատատմի մը համեմատ։ Ասիկա որդի մը ալ ունի, որ եղբը քահանայ եղաւ Ս։ Յարութիւն ա-

(*) Այս բառը մտերմական թղթակցութիւն կամ նամակ կը նշանակէ։

տեւողութիւնը երկարելով։ Այսպէս է որ հանրային կարծիքին ճնշման տեղի տալով, հաւաքուած են սառաջնորդ մը ընտրելու համար և ընտրած ալ են Յովսէփ Ս։ Ս։ Այվազեանը՝ մինչդեռ շատ աղէկ գիտէին որ այս յարգելի եկեղեցականը Ռուսոսթոյէն առաջնորդ ընտրուած, և դացուած պաշտօնին ալ ձեռնարկած էր, ինչպէս որ կը տեղականանք վերջին թղթաբերի Մուխէն։ Այս միջոցիս, կառավարութեան քով առանց օրինաւոր ներկայացուցչի կը մնայ, ու կղերը, դպրոցները և հասարակութեան գործերն ալ հսկողութենէ զուրկ։ Բայց ինչ օգուտ ունի ազգնորդի մը հսկողութիւնը երբ ազգերը անոր տեղը կը բանեն այնքա՛ն չհաւատ կերպով։ մանաւանդ թէ առաջնորդի մը ներկայութիւնը ամսական տասը ոսկի կ'արժէ Դահիրէի և տասը ոսկի ալ Ազէքսանդրիոյ։ Իրաց արդի վիճակին կուսակցիներուն առարկութիւնն է ասիկա։

Այս չկոթի վիճակը՝ որ քսան տարիէ ի վեր կը տեւէ, լսդ-ծ է մեր յարաբերութիւնները Հապէշիթանի հետ՝ որուն Եգիպտոսի եկեղեցական ներկայացուցիչներ մեր առաջնորդը, միակը՝ որ Հապէշիստան ունի ջատաք երկրի մը մէջ։

Ասոր համար է որ դպրոցին մէջ, աշխարհագրութեան դասին մեղի կը սորվեցնէին թէ Հապէշները լուսաւորչական են։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

ՌՈՒՍՃՈՒԿԻՆ ՆԱՄԱԿ

ՌՈՒՍՃՈՒԿ 17/29 Ապրիլ 1898.

Դովաչէֆ եղբարց սնանկութիւնը։— Նուվանօֆ եղբարց դասը։—Պարիմպէկի իշխանուհիին որբանոցը։

Դրամական ընդհանուր տագնապ կը տիրէ ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ։ Սպանօ-ամերիկեան պատերազմն ալ իր հակազդեցութիւնը ունեցաւ հոս։ ալիւրի գինը բարձրացաւ, հացին կէս քիլօն քառասուն փարայի կը ծախուի և տարօրինակ ձմեռուան պատճառաւ ալ, կ'ըսուի թէ, աշնանային սերմնացանը գրեթէ ամբողջ սառած է, այնպէս որ յառաջիկայ տարուան համար սովի երկիւղներ ակընկալուն կառավարութիւնը կեղծական պիտոյքներու ամէն արտածութիւն խստիւ արգիլեց։ վաճառականութիւնն ալ շարազանց կացուն վիճակ մը ունի, և նոյն իսկ Սոֆիայի թերթ մը առաջարկեց պարտատէրներ վճարման ընդհանուր երկարաձգում (moratorium) որ սակայն ընդունելութիւն չգտաւ, զի յայտնի է թէ ատիկա վաճառականութեան օգտակար չըլլալէ զատ դրամատէրերու անհանգստման ալ պատճառ կրնայ դառնալ։ Դովաչէֆի եղբարց սնանկութեան տան անանկութիւնը սարսեցուցիչ է։ Պուլկարիոյ դրամական աշխարհը, մանաւանդ այնպիսի ժամանակ մը երբ այս տան պետը բաւական տոնէ ի վեր լուրջ նուանով։ Հայր և որդի հմուտ էին խոսակցելու գրաբարի և վարժ գրելու, բայց իրենց գրաբարը նարեկի հետեւողութեամբ ծայրէ ի ծայր խրթնութիւններով լեցուն էր։ Այս բարեյիշատակ վարժապետները իրենց անպատասխանատու գիրքին և ուսուցման հին միտտին հետեւանքով աշակերտ հասուցած չեն գրեթէ։ Իրենց յաջորդները՝ Տիրացու Գրիգոր Փանոսեան որ եղբը քահանայ եղաւ, և Տիրացու Յակոբ որ գէշ գիտութեանը հետ ագէզ բարոյականի մը վատ համբաւը ունէր, անճարակ և ապիկար մարդիկ էին։ Ասոնք կրթական վարեմի ծրագրին հետեւելով՝ հագիւ քիչ մը կարդալ, առանց ուղղագրութեան գրել և չորս գործողութեան վրայ հաշուել կը սորվեցնէին։ Բերականութիւն սորվիլ փափաքողները Տիրացու Գրիգորին դպրոցը կը յանձնէին, ուր Ս։ Մեսրոպի վերականութիւնը կը կարդային առանց բան մը հասկնալու, վասն զի ուսուցիչը, ինքն ալ, բան մը հասկցնելու չափ հմտութիւն չունէր։

Կրթական այս անիշխանութենէն ետքը՝ որ բաւական երկար տեւեց, հիմնուեցաւ նոր դպրոց մը, որուն ուսուցիչ նշանակուեցաւ անցեալ տարի փախանող Տ։ Յովսէփ քահանայ Հալաճեան։ Այս հայկաբան քահանան որ բարեյիշատակ Եփրեմ վարդապետի աշակերտներէն էր, ելեւմտնի չափ ընտրանօք ուսնուած աշակերտներու՝ չենք գիտեր ո՛րչափ ատեն հայերէն գրաբար դասախօսելէ ետքը քաշուեցաւ ուսուցչական ասպարէզէն, և իրեն յաջորդեց Եւդոկիացի Ընկուզեան կարապետ պատուելին, որ իբր դասատու յատկապէս Կ։ Պոլսէն բերել տրուած էր։

Ան ալ հմտութեամբ շեր կրնար հաւասարիլ իր նախորդին, Տ։ Յովսէփի, որ կրնար բաւական վայելուչ ոճով շարադրել գրաբար գրութիւն մը, մինչդեռ Պատուելի Ընկուզեան գրաբարը կը հասկնար քիչ մը և աշխարհաբարը կը գրէր օտար ոճով։ այս էր միայն իրը ուսուցիչ իր բոլոր գիտցածը։ Ո՛չ թուաբանութիւն, ո՛չ աշխարհագրութիւն և ո՛չ իսկ պատմութիւն գիտէր, այլ քիչ մը եկեղեցական երաժշտութենէ և կրօնական դիտելիքներէ կը հասկնար։

Կերեւայ թէ Պատուելի Ընկուզեանի ծանօթ էր իր հայրենակիցներուն դատողութեան ու ճաշակի մակարդակը, որովհետեւ դպրոցի սեմէն ներս մտնելուն պէս սկսաւ մեզմէն հոն այնպիսի նորութիւններ, որոնք մինչև այն ատեն անծանօթ էին տեղացի հայ հասարակութեան։ Ոսկեղօծ շրջանակներու մէջ դրուած ժամանակացոյց տախտակներով, կանոնագրութիւններով և գեղեցիկ պատկերներով զարդարեց դպրոցին պատերը։ Կարգ մը լաւ ձայն ունեցող տղոց համար եկեղեցական նոր շաղիկներ և անոնց գլխուն ծածկէ պակներ չմոռցաւ։ Աշխատեցաւ գիշերը ցերեկ սորվեցնելու այս ձայնաւոր տղոց կարգ մը երգեր, որոնց մէկ քանին կ։ Պոլսէն բերած էր, և մնացածը ինքը հնարած։ Ահա ասոնցմով եկեղեցական, դպրոցական և ընտանեկան հանդէսներու նոր փայլ մը աւելցուց Ընկուզեան և եղաւ Եւդոկիացւոց անզուգական մարդը, տիպար վարժապետը։

Սամսոն Ս.

ՌՈՒՍՃՈՒԿԻՆ ՆԱՄԱԿ

ՌՈՒՍՃՈՒԿ 17/29 Ապրիլ 1898.

Դովաչէֆ եղբարց սնանկութիւնը։— Նուվանօֆ եղբարց դասը։—Պարիմպէկի իշխանուհիին որբանոցը։

Դրամական ընդհանուր տագնապ կը տիրէ ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ։ Սպանօ-ամերիկեան պատերազմն ալ իր հակազդեցութիւնը ունեցաւ հոս։ ալիւրի գինը բարձրացաւ, հացին կէս քիլօն քառասուն փարայի կը ծախուի և տարօրինակ ձմեռուան պատճառաւ ալ, կ'ըսուի թէ, աշնանային սերմնացանը գրեթէ ամբողջ սառած է, այնպէս որ յառաջիկայ տարուան համար սովի երկիւղներ ակընկալուն։ կառավարութիւնը կեղծական պիտոյքներու ամէն արտածութիւն խստիւ արգիլեց։ վաճառականութիւնն ալ շարազանց կացուն վիճակ մը ունի, և նոյն իսկ Սոֆիայի թերթ մը առաջարկեց պարտատէրներ վճարման ընդհանուր երկարաձգում (moratorium) որ սակայն ընդունելութիւն չգտաւ, զի յայտնի է թէ ատիկա վաճառականութեան օգտակար չըլլալէ զատ դրամատէրերու անհանգստման ալ պատճառ կրնայ դառնալ։ Դովաչէֆի եղբարց սնանկութեան տան անանկութիւնը սարսեցուցիչ է։ Պուլկարիոյ դրամական աշխարհը, մանաւանդ այնպիսի ժամանակ մը երբ այս տան պետը բաւական տոնէ ի վեր լուրջ բանակցութեանց մէջ էր անկիոյ-պալքանեան մեծ դրամատան մը տնօրինութիւնը ստանձնելու համար։ Սինոֆիքները խնամով կը զննեն տնտրակները, բայց որչափ ստուգուած է, խարդախութեան ա՛ն է հետք նշմարուած չէ տակաւին. ամբողջ պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ Պանք Օթոմանի տեղւոյն մասնաճիւղին տնօրէնին վրայ, զոր հրաժարեցուցին, և որ Բիւնեամէյլի-Անկէլօֆի նման խախուտ գիրքի տէր անձերու կը բանայ 1,400,000 ֆրանքի վարկ մը։

Դովաչէֆի եղբարք բանտարկուած են և բոլոր գոյքերնին կնքուած. իրենց Պրայսլայի մասնաճիւղին տնօրէններէն Բիւնեամէյլի նմանապէս ձերբակալուած է Ռուսճուկի մէջ։ Անկէլօֆի միայն անպատացած էր մինչև յարդ։ բայց երէկ «Էնտէբրանտանս ռուսիէն» լրագրին Մաշին քաղաքի թղթակիցը կը հեռագրէր թէ գաղանի ոստիկանութիւնը ձեռք անցուցած է Անկէլօֆի հաշիւը, որ կը խուսափէր արդարութենէն կեղծ անուան տակ՝ ինքնիրը ֆրանսերէնի բրօֆիլէքտ անուանելով։

Որոշ բան մը գրեթէ կարելի չէ ըսել այս սնանկութեան կարգադրման մասին. տեղական թերթերն իսկ խիստ վերապահութեամբ կը գրեն իրենց տեղեկութիւնները. թէեւ յախուռն կերպով վարուողներ կան, սակայն ընդհանրապէս համակրանք ցոյց կը տրուի Դովաչէֆի եղբարց նկատմամբ։

Վնասուող հայերը քիչ են և անոնց անտեղեակութիւնն ալ եղած է միայն՝ պարտատէրհարներ վոսոնածակել սնանկացեալ այս սեղանաւորներուն հետ՝ փոխանակ ընթացիկ—հաշիւ բանալու, այնպէս որ ներկ

երկու կողմն ալ անոր վճռով չպիտի բաւականանան։

* * *

Ֆրանսացի բարեկամ մը որուն հանդիպեցայ սպաներու քլիպը չրջապատող ծառատոներին մէջ՝ դատավարութենէն մեկնած ժամանակս, հաղորդեց ինձ, թէ գերմանական վարժարանին, (ուր ինքն ալ Ֆրանսերէնի դասեր կ'աւանդէ) տնօրէնը հրահանգ ստացած է ստանձնել Ռուսֆուքի մէջ այն որբանոցին վերատեսչութիւնը, զոր Պաթէմպէրկի իշխանուհին ամենամեծ ժամանակներս պիտի հաստատէ հայ որբերու համար, և թէ եօթը հոգւոյ անհրաժեշտ պիտոյքները գնուած են արդէն։ Մտադիր եմ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունենալ յարգելի տնօրէնին հետ։

ՄԱՍԻՍ

ԲԱՂԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍՊԱՆՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՍՊԱՆԻԱ ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԸՆԷ

Հիմա որ Քուիթէի նաւային ճակատամարտին մէջ սպանիական նաւատորմը ջախջախուեցաւ, Սպանիա ինչ պիտի ընէ։ Իր նաւախմբին պարտութեան առաջ բերած բարոյական արդիւնքը մոռցնելու համար պիտի փորձէ՞ ռմբակոծել հիւսիսային Ամերիկայի նաւահանգիստները, կամ այս խորհուրդէն հրաժարելով Ծայրագոյն Արեւելքի կողմերը նոր զօրքե՞ր պիտի ղրկէ Փիլիպպեան կղզիները պաշտպանելու համար։ Այս վերջինը ընելու համար երկու ամիս պէտք է, և մինչեւ այն ատեն խնդիրը տարբեր կերպով կը կարգադրուի թերեւս։ Թէեւ Սպանիոյ համար այդ կղզիները Անդլիեանց չափ կարեւորութիւն ունին, անգամ մը որ Ամերիկացիք տիրեն անոնց, կրնան զանոնք Սպանիոյ տալ զիջանիլ Քուպայի անկախութեան փոխարէն, բայց ամենամեծ գործը Անդլիեան ծովուն մէջ պիտի որոշուի։ Հետեւաբար կը յուսացուի թէ Մադրիտի կառավարութիւնը պիտի ձգէ որ Բիլմօ տէ Բիվէրա զօրավար կրցածին չափ գործին տակէն ելլէ Մանիլայի մէջ, և իր բոլոր ջանքերը Ադմիրալներուն կողմը պիտի համախմբէ։ Այդ ովկիանոսին մէջ հիմա Սպանիա ունի կարեւոր մարտանաւեր, չորս զրահաւոր, յածաւորակներ, թորպիլահալածներ։ Թէև կ'ըսուի որ Սպանիացիք իրենց երեւակայութենէն դուրս կը հանեն այդ մարտանաւերը։

Վէյլէր զօրավար Մադրիտի ծերակոյտին մէջ ճառ մը խօսելով, կ'առաջարկէ 50,000 զինուոր ղրկել Մ. Նահանգներուն մէջ, ծրագիր մը զոր ժամանակին առաջարկած էր Պ. Քանովաի, կարծելով թէ չատ դիւրին է անոր գործադրութիւնը։ Նիւ Եորքի ռմբակոծութեան գործողութիւնը թէև ըստ երեւութին աւելի պարզ է, բայց իրականութեան մէջ գործադրելի չէ։ Նիւ Եորքի նաւահանգստին անբաւական խորութիւնը նկատի առնելով, սպանիական տորպիլին խոշոր նաւերը ստիպուած են չատ հեռուն կենալ որպէս զի իրենց թնդանօթները բանի մը ծառայեն։ Սպանիական նաւատորմիղը մինչեւ Հիւսանի ծոցը երթալու է անկէց կրակ ընելու համար։ Այդ ծոցին մէջ բազմաթիւ թորպիլներ կան։ Թշնամի նաւերը ամենայն հաւանականութեամբ կա՛մ օղը կ'ելլեն կամ ջուրին տակ կ'իջնեն։

Ակէ զատ սպանիական նաւատորմիղը Միացեալ Նահանգաց ծովեզերքները գալ այրելէ առաջ պարտաւոր է զարնել Շելի հրամանատարին տորմիղը։ Եթէ ասիկա խորտակուի, անդին կայ Սէմպսըն ծովակալին նաւախումբը։ Հետեւաբար ռմբակոծութեան կամ ցամաք ելլելու սպանիական ծրագիրները մէկը միւսէն աւելի երեւակայական են։

Մադրիտի մէջ մեծ վատահութիւն կար Ամերիկացւոց հետ մղուած առաջին կռուին յաջողութեան համար։ Ոչ միայն Սպանիոյ օրաթերթերը, այլ նաև Բարիզի, Վիէնայի, Պէրլինի, Հռոմի օրաթերթերուն լինը տաններորդը կը կրկնէին թէ Միացեալ Նահանգները ոչ զինուոր ունին, ոչ նաւատ։ Թէ Ամերիկեան նաւերը բան մը չէին արժեր, թէ քանի մը սպանիական յածաւորակներ կը բաւէին նիւ Եորքը կամ ուրիշ մեծ նաւահանգիստ մը վառելու համար։ Եւ ռամիկ ժողովուրդը ինչպէս չպիտի կրէր ասոնք, երբ Ֆրանսական օրաթերթեր լրջօրէն կը պատմէին թէ Հանգուցեալ Քանովա օր մը ըսած ըլլայ։ «Ամերիկեան նաւատորմը այս պահուս մերինէն չատ ստորին է, Միացեալ Նահանգները բանակ ըսուած բանը չունին։ Մենք երկու հարիւր հազար հոգի ունինք Քուպայի մէջ, վարժ նաւատորմիղ մը։ Կրնանք երթալ այրել Նիւ Եորքը, և մեր զօրքերը զինուորական գեղեցիկ շրջագայութիւն մը կրնան ընել Ամերիկայի նահանգներուն մէջ։ Հարաւային Ամերիկացիներն ալ մեզի պիտի միանան։» Այս տեսակ խօսքերով խարուեցաւ խուժանը։

Երբ Մադրիտի մէջ լուր եկաւ թէ Մոնթօժօ ծովակալ Մանիլայէն դուրս ելած է Տուէյ ամերիկեան հրամանատարին նաւախումբը դիմաւորելու համար, խանդավառութիւնը մեծ եղաւ Սպանիոյ մէջ։ Արդէն ամերիկեան նաւերը ջուրերուն տակ կ'իջնէին, կամ գերի կը բռնուէին, խաղաղական Ովկիանոսի մէջ Միացեալ Նահանգաց վաճառականութիւնը կը կործանէր, Սան Ֆրանչիսքօն կը ռմբակոծուէր ևն. ևն։ Եւ արդէն յաջողութիւնը ապահով չէ՞ր, քանի որ Մոնթօժօ տասնեօթը նաւ ունէր, և Տուէյ միայն տասը։ Ամերիկեան նաւերը սրընթաց, ուժեղ, թնդանօթները արդի տեսակէն էին, մինչդեռ սպանիական նաւերը հինցած, դժուարաւ շարժող և տկար թնդանօթներով զինուած էին։

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Վիէննացի դիւանագէտ մը կ'ըսէ. «Ամերիկեան սովորութեանց հակեմատ պատերազմը երկար պիտի տեւէ, և ո՛րչափ երկար տեւէ, այնքան ստոյգ է որ վերջապէս նաւային նոր պատերազմ մը պիտի ստեղծուի, որ երկրորդ ըլլայ Անգլիայէն ետքը։ Թէև պատերազմին վերջալոյսին՝ պիտի տեսնուի որ ձեռք բերուած արդիւնքը մեծ բան մը չէ, գոնէ ինչ նըպատակի համար որ մղուեցաւ կռիւը, բայց Մ. Նահանգները պիտի սկսին ուսնիլ նաւային զօրութիւն մը՝ համաձայն այն մեծ շահերուն զոր ստիպուած են պաշտպանել ամերիկեան ապգին անթուելի հարստութեան պատճառաւ։ Եւրոպացի խոհուն դիւանագէտները այս հեռապատկերին մէջ կը տեսնեն մօտալուտ վտանգ մը և ես բոլորովին համամիտ եմ անոնց։ Մ. Նահանգները այնպիսի նաւատորմի մը տէր ըլլալով, անշուշտ պիտի ձեռնարկեն իրենց կամքը հարկադրել Հին Աշխարհին վրայ վաճառականութեան, նաւարկութեան խնդիրներու մէջ, և անխուսափելի պիտի ըլլայ Հին ու Նոր Աշխարհներուն կռիւը, ինչպէս անցեալ տարի զուշակեց Կոլուխովսքի կոմսը։ Անտարակոյս Եւրոպայի քանի մը Պետութեանց մէջ կայ սա՛ երիւղը թէ Մ. Նահանգները ներկայ պատերազմէն իբրև Ա. կարգի նաւային Պետութիւն մը դուրս պիտի գան։ Աւստրիա, Գերմանիա, Նոյն իսկ Ռուսիա մեծ բան մը չեն կրնար ընել իրենց միջամտութեամբը, եթէ Անգլիա իրենց հետ չըլլայ։ Թո՛ղ որ առ այժմ որ և է առաջարկութիւն չիկար։ Մայիս 9ին Բէյթայի մէջ պիտի գումարուի աւստրօ-հունգարական պատուիրակութեանց ժողովը, ուր պիտի կարգացուի գահաճառը, և չարաթ մը վերջը Կոլուխովսքի կոմս իր ծրագիրը պիտի պարզաբանէ, և սպանօ-ամերիկեան կռուին մասին անոր ըսելիքները մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ պիտի ըլլան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Թայմզի Վաշինկթընի թղթակիցը Պ. Մաք Քինլիի հետ ունեցած տեսակցութիւնը կը պատմէ։ Նախագահը համոզուած է որ Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ բարեկամական զգացումներէ տարբեր բան մը կենալու բնաւ պատճառ չկայ։ Ցայտնապէս կը տեսնէ Ատլանտակի և Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ երկու պետութեանց հասարակաց շահերը։ Կը յուսայ որ պետութիւնք բարեկամական շեղջութիւն մը պիտի պահեն, բայց Անգլիոյ մասին կատարեալ ստուգութիւն ունի։ Սա՛ գաղտիարը թէ օր մը անկիս ամերիկեան գործակցութիւնը անկարելի չէ, բաւական ընական է նախագահին համար բայց տակաւին շատ կանուխ է այս մասին վերջնական բան մը ընել։

ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ

Ինչպէս կը յիշուի, Վաշինկթընի սպանական դեսպանատան զինուորական կցորդը մենամարտի հրաւիրած էր Լի հիւպատոսը և Սիկզվի նաւապետը։ Ճարտար սուսերամարտիկ մը Սթալ նաւապետ ընդունած է սպանիացի կցորդին առաջարկը։

ՕԱՏԱԿԱԴԻՏ ՄԸՆ Ա.

Քուպայի Հանրապետութեան Բարիզի պաշտօնական ներկայացուցիչը յայտարարած է թէ Ամերիկացիք Քուպայի ապստամբներուն հետ համախորհուրդ՝ յատկագիծ մը պատրաստած են ապստամբներուն պէտք եղածը տալ զանոնք կրակելու և զինելու համար, առանց Քուպայի մէջ ամերիկեան զօրք հանելու։ Ամերիկացիք պիտի տիրեն միայն ապստամբներուն բանակատեղիին ամէնէն աւելի մօտ երկու երթք նաւահանգիստներուն։ Տարբ տանը հինգ օրէն Ամերիկացիք պիտի յարձակին սպանիական նաւախմբին վրայ։ Եթէ Սպանիացիք յաղթուին Քուպայի ջուրերուն մէջ ալ, Սպանիա պիտի ստիպուի ընդունիլ պետութեանց բարեկամական միջամտութիւնը՝ որուն խարիսխը պիտի ըլլայ Քուպայի անկախութեան ճանաչումը։ Հակառակ պարագային՝ պատերազմը պիտի չարունակուի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Նէպէլա (Շարամ) ռուս թերթը սպանօ-ամերիկեան կռուին մէջ անհուն վրատանգ մը կը տեսնէ Եւրոպայի համար։ Մ. Նահանգաց առած քայլը աշխարհի քաղաքականութեան ամրողջական փոփոխութեան մը սկզբնաւորութիւնն է միայն։ Աշխարհի թատերաբեմին վրայ նոր ուժեր կ'երեւան, և եւրոպական պետութեանց միջեւ փոխադարձ հին հաշիւները կամաց կամաց տեղի պիտի տան, Հին ու Նոր աշխարհին մօտալուտ մեծ կռուին պատրաստուելու համար։

ԲԱՆԱՏԱ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Անգլիոյ այս կարեւոր ամերիկեան գաղթականութեան մէջ կամաւորներ կը կազմուին Մ. Նահանգաց բանակին մէջ մտնելու և ուղղակի Զիքակօ երթալու համար, ուր յիսուն հազար բնիկ բանատացիներ կան։ Հականդլիական թերթ մը որ Բանատայի մէջ կը հրատարակուի, առիթ գտնելով կ'ըսէ որ, երբ Սպանիոյ գործը լմնայ Ամերիկայի մէջ, կարգը պիտի դայ ուրիշ եւրոպական պետութեան մը (Անգլիոյ) ստացուածքին որ միանայ հիւսիսային Ամերիկայի մեծ հանրապետութեան։ Թէեւ ուրիշ քանատական թերթ մը դիտել կուտայ թէ ամերիկեան համաժողովին գործողութեան մէջ տրամաբանութիւն և արդարութիւն չիկայ, այլ կուրբարար հետեւողութիւն մը Մրնրոյի վարդապետութեան։

Քանատա չատ բան կը շահի այս կռուէն։ Իր նաւահանգիստները երբէք այսքան բանուկ եղած չէին։ Ամերիկայի սրեւմտեան նահանգները իրեն հետ հաղորդակցութեան մէջ են, և չատ հաւանական է որ այս տարի Բանատացի նաւատէրերը ձեռք ձգեն ցորենի մեծ մը թերքները, որ ուրիշ տարիներ ամերիկեան նաւահանգիստներէն կ'անցնէին միայն։ Կը յուսացուի նաեւ որ Եւրոպա եկող գացողները Բէպէքի կամ Հալիֆաքսի ճամբան պիտի գործածեն քան թէ անձնատուր ըլլան ականներու և Թորբիլանաւերու, որոնք ցրուած են Նիւ Եորքի ճամբաներուն վրայ։

Պատերազմին հետեւանքներուն արդիւնքներէն մին ալ սա՛ է թէ Ամերիկացիները սկսած են Բանատայի հրապարակին դնել թէյը, զոր չատ կը սպառեն։ Բանատայիք խելացի գտնուեցան, առատորէն թէյ հասցուցին, նոր տուրքին հաստատուելէն առաջ։ Սխալ է թէ Վաշինկթընի կառավարութիւնը դիտցուած ըլլայ Անգլիոյ կամ ուղղակի Բանատայի վարչութեան, սպանիական դեսպան Պ. Բոլո որ Պարնապէի Բանատայի մէջ գտնուելուն վրայ։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՑ ՄԷՋ

Զինուորական կառավարիչը հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ Փիլիպպեան կղզիներուն բնիկներուն.

«Թշնամին՝ որ կը փափաքի մեր հողերէն մասեր յափշտակել, ունի արդէն չատ ընդարձակ հողեր, որոնց վրայէն սպանեց ջնջեց բնիկները, մինչդեռ Սպանիա այս գաւառներուն բնակիչները քաղաքակրթեց։ Եթէ զուրբ Ամերիկացիներուն ձեռքը իյնար, մեր ունեցածն բաղդ կը ստասէ ձեզի։» Այս յայտարարութիւնը մեծ տպաւորութիւն թողուց բնիկներուն վրայ, որոնցմէ կամաւորներու բազմաթիւ վաշտեր կազմուեցան Ամերիկացիներուն վանելու համար (???)։

Այս յայտարարութենէն մէկ երկու օր վերջը ամերիկեան նաւատորմը նոյն այն կղզիներուն առջեւ բնիկներուն աչքին դիմաց կը ջախջախէր սպանիական նաւատորմիղը։ Ցայտարարութիւնը արդեօք տակաւին մեւեւոյն տպաւորութիւնը կը գործէ՞ բնիկներուն վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Վիլհէլմ կայսրը խորապէս կը հետաքրքրուի Քուպայի խնդրով։ Բացարձակապէս վստահ է թէ Մ. Նահանգները Քուպան իրենց կցելու գաղափար չունին բնաւ։ Սպանիացին կրնան նախնական պարտութիւններ կրել, բայց չպիտի քաշուին, մինչեւ որ Սպանիա իր գերիշխանութենէն հրաժարի Քուպայի վրայ, որ ատիճանաբար պիտի սկսի անկէ վերջ հանդարտիլ։ Վիլհէլմ և Ֆրանսուա-Յոզէֆի կայսրերուն կարծիքները տարբեր են չեզոքութեան մասին, ինչպէս յայտնի եղաւ Տրէզդայի մէջ իրենց ունեցած տեսակցութեան մէջոցին, բայց համաձայն էին թէ առ այժմ բարեկամական միջամտութիւն մը անպատշաճ է, բայց երբ ժամանակը գայ, Վիլհէլմ կայսրը պիտի պիտի աջակցի Աւստրիոյ կայսեր, որ այնքան մօտ ազգականութիւն ունի Սպանիոյ իշխող տունին հետ։

Սակայն միջամտութիւնը անգուտ պիտի ըլլայ, մինչև որ Սպանիա բոլորովին չթողուն Քուպան, թերեւս զայն Պապին յանձնելով, որ յետոյ զայն ազատ և անկախ յայտարարէ։ Եթէ ժամանակէն շատ կանուխ միջամտութիւն մը ըլլայ, այս վերջին տեղեկութիւնը հաւանական կը նկատուի։ Պէրլինի և Վիէննայի մէջ անկիւ-ամերիկեան յարաբերութիւնները շատ ուշադրութիւն կը հրաւիրեն։ Անգլիոյ գործնական քաղաքագէտները մեծ կարեւորութիւն չեն տար Սպանիոյ մեռնելուն, բայց Ամերիկա իրենց համար մեծ կարեւորութիւն ունի, ոչ թէ միայն Բանատայի այլ նաև Ռուսիոյ պատճառաւ։ Ուշադրութեան արժանի է որ Ռուսիա եւս կը շողոքորդէ Ամերիկացիները, մինչդեռ Ֆրանսա՝ որ իր ռուս նիզակակիցին կապուած է՝ աւելի Սպանիոյ կողմը կը հակի։ Այս ամէնը ապացոյց մըն է թէ սպանօ-ամերիկեան պատերազմին հետեւանքը միջազգային խաղաղութեան համար վտանգ կը սպառնայ։

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պէրլինի չրջանակներուն մէջ ինչ որ ալ խօսուի Ֆրանսայի Սպանիոյ մասին ցոյց տուած համակրութեան վրայ, պէտք է գիտնալ թէ Ֆրանսական լրագրները կառավարութիւններէն չի յուզուիր. անիկա իրեն յատուկ ծրագիր մը ունի, զոր կը կատարէ ճշդապահութեամբ։ Ֆրանսա՝ իր հանրային կարծիքին հոսանքներէն անջատուած՝ կը նայի չարուանակ իր հիւսիսային նիզակակցին, անոր քաղաքական շարժումները նմանցնելու համար։ Եթէ սարսուռ մը չէ այս, գոնէ չատ փառաւոր բաղդ մըն ալ չէ Ֆրանսայի քաղաքականութեան համար։ Մինչդեռ մամուլը Սպանիոյ նկատմամբ գովեստ և համակրութիւն կը չռայլէ, անդին Պ. Հանոթօ Բարիզի ամերիկեան դեսպանին հայկերոյթին ներկայ կը գտնուի, ուր բնականաբար ամէնէն աւելի կը խօսուի ներկայ պատերազմին և անոր հետեւութեան վրայ,

ՊԱՏՈՒԻԷՐ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Թամպայի մէջ հաւաքուած ամերիկեան զօրքերը՝ որ Քուպա պիտի երթան, հետեւեալ հրահանգը ստացան. «Երբ Քուպա հասնիք, պարտաւոր էք հպատակիլ այս հրամանքներուն. պղտոր ջուր երբեք մի դնիք բերանիդ, նայեցէք որ ներակայները ապկի եկած ըլլան. զգուշացէք՝ զգալիք ըմպելիքներէն, դիշերները դուրսը ցուրտին մի մնաք, եթէ անպատճառ ստիպուիք դուրս ելլալու, ապկի մը ծածկուեցէք, երբ կը տեսնաք որ հանդերձիդ կը խոնաւնայ, խուկսն փոխեցէք զանոնք. հաշի ատեն ժուժկալ եղիք, եթէ յոգնած կամ քրտնած էք, բան մը մի՛ ուտէք. մէն մի արշաւէ յետոյ ոտքերնիդ տաք ջուրով լուացէք, յետոյ լաւ մը չորցնելով, մաքրած կիր ցանեցէք անոնց վրայ, խոնաւ գոլորպ մի հագնիք. երբ ոտքերնիդ չոր չէ, գուլպայ մի հագնիք. խակ պտուղ մի ուտէք, աւելի ապկի է պտուղ բնաւ չուտել, առատները ելած ատեններդ 4—5 կրամ սոդիպոթ առէք և մէյ մէկ գաւաթ սուրճ խմեցէք. ամ կարեւորէ. մինչ ֆանելլագտի կրեցէք. ճերմակեղէններդ ամէն օր փոխեցէք. ամէն տեսակ գեղուումներէ զգուշացէք։»

Նիքամուկա հաւաքուած ամերիկացի զօրքերուն կառավարութիւնը տուփի մէջ պահուած միս կուտայ, որպէս զի հիմակուընէ վարժուին անոնք Քուպայի մէջ ուտեստի նեղութեան դիմանալու։

—Քուպայի ապստամբները Մաք Քինլի նախագահին կղզին զօրք հանելէն զոհ չեն երեւիր, վասն զի նախագահը չուզեր ճանչնալ Քուպայի բացարձակ պետութիւն մը ըլլալը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ.—Սաքսոնիոյ թագաւորին յոբելեանի հանդէսներուն, ինչպէս ըսինք ուրիշ անգամ, ներկայ էին Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսրերը։ Տրէզդայի մէջ այս առթիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, ուր բաժակաճառեր արտասանեցին Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսրերը։ Ֆրանսուա-Յոզէֆ կայսրը իր բաժակաճառին մէջ յայտնեց այն հին բարեկամութեան զգացումները որ Աւստրիոյ կայսրը կը կապէն Սաքսոնիոյ թագաւորին, ինչպէս նաեւ այդ տեսակ յոբելեանի հանդէսներուն մէջ սովորական մաղթանքները և շնորհաւորութիւնները ըրաւ։ Աւստրիոյ կայսրը բնաւ մասնաւոր ակնարկութիւն մը չըրաւ՝ այն զինուորական և քաղաքական անցեալին՝ որ Սաքսոնիան կը կապէր Աւստրիոյ և մանաւանդ զգուշացաւ յիշեցնելէ այն թուականը, երբ երկու բանակները քով քովի կռուեցան Բրուսիական բանակներուն դէմ։ Այս պայմաններուն մէջ կրնայ հասկցուիլ թէ երկու կայսրերը ո՛ր ատիճան գիրար կը յարգեն։ Պէրլինի Թաղլաթը կ'ըսէ թէ արդէն Աւստրիոյ և Գերմանիոյ սերտ յարաբերութիւնները վեհապատներուն անձնական դիւրազգածութիւններէն կախում չունին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԶԻՆԱՍՏԱՆ. — Վայ-Հայվայի մասին վերջնական կարգադրութիւն մը եղած չէ տակաւին, թէև ըրիտանական չրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ ճարտնցնլք մտադիր են անգլիական կառավարութեան յարմար թուական մը նշանակել կղզին պարպելու համար։

— Լորտ Զարլզ Պէրֆորդ խորհրդարանին մէջ հարցուց կառավարութեան թէ Ռուսիա, Ֆրանսա, Գերմանիա խոստացած են բրիտանական չահերը յարգել Եոնք-Զէ հովտին չրջանակին մէջ, և թէ կարելի՞ է Ռուսիոյ տուած խոստումին հաւատք ընծայել։

ՀԱՅՆՐԻՀ ԻԵԼԱՆ.—Զինական չրջանակներուն մէջ չատ մեծ անհանգստութիւն մը կայ Հայնրի իշխանին Բեքին հասնելուն թուականը յետաձգուած ըլլալուն համար։ Ի պատիւ իշխանին տրուելիք հանդէսներ ևն համար ամէն բան պատրաստուած էր, և այցելութեան թուականին փոփոխումը մեծ փոփոխում մը առաջ պիտի բերէ նաև ընդունելութեան ծրագրին մէջ։

— Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանը փոխանակ ուղղակի Բիլաօ-Զէու երթալու, Մադու կղզին պիտի երթայ։ Այս ընթացքէն կը կասկածուի թէ Գերմանիա այդ կղզին ալ գրաւած է իբրեւ նաւային խարիսխ մը։

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Հունգարական կառավարութիւնը գաւառային իշխանութեանց չրջաբերական մը ղրկելով, պատուիրեց անոնց արգիլել ընկերվարական ցոյցեր կամ գումարումներ մայիս մէկին առթիւ։

ՆԻԿԷՐԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Խորհրդարանին մէջ գաղթականութեանց նախարար Պ. Զէ-Պրբրէյն Նիկէրի խնդրին և Ֆրանսական զօրքերուն Սաքսօ մտնելուն առթիւ Սըր Զարլզ Տիլքի հարցմանց պատասխանելով. ըսաւ. «Մանրամասն հաւատիրներ՝ զոր Պ. Հանոթօ տուաւ մեզի, ցոյց կու տային թէ ամենախիստ հրամաններ տրուած են երկար ատենէ ի վեր, որպէս զի Ֆրանսական ոչ է գունդ Նիկէրէն չանցնի։ Ֆրանսա Նիկէրի ձախ եզերքին վրայ ոչ է ծրագիր չունէր Սայ-Պարուա գծէն վար։»

ԻՏԱԼԻԱ.—Ֆոճիայի մէջ (Բուլ նահանգ) հացին սղութեան պատճառաւ խռովութիւններ ծագեցան։ Ցուցարարները վնասներ պատճառեցին։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց։

ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՖՐԻԿԷ.—Սուաթիլանտի կաֆրերուն բնիկ մէկ պետը Ուպունու հարիւրապետ իր քանի մը ստորակարգ պաշտօնեաներուն մասին ապօրինի միջոցներ գործածած և անոնցմէ մին ալ Ուպունուի զինուորներէն սպաննուած ըլլալով. հարաւ-ափրիկեան Հանրապետութեան կառավարութիւնը որոշեց խիստ միջոցներ ձեռք առնել բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար։ Սուաթիլանտի կաֆրերուն չատերը կը պատրաստին Ուպունուի ընթացքը և Թրանսվալի իշխանութեանց ուժ կուտան։

Այս առթիւ ըսենք թէ Սուաթիլանտի գաւառը. որ գրեթէ 50,000 տեղացի՝ որոնք Զուլուներուն մէկ գաւառաբարբարոը կ'խօսին. և 800 ճերմակ բնակիչ ունի, անկախ ճանչցուեցաւ 1884ի անկլօ-Թրանսվալական դաշնագրութեամբ մը։ Բայց 1890 և 1893ին այս դաշնագրութեան կրած փոփոխութեանց հետեւանքով, հարաւ-ափրիկեան Հանրապետութեան թեւարկութեան տակ դրուեցաւ, ինչ որ հաստատուեցաւ դարձեալ 1814ին և 1895 փետր. 15ին։ Սակայն Թրանսվալ իրաւունք չունի Սուաթիլանտը իրեն կցելու կամ իր կառավարութեան ձեւը հոն հաստատելու։ Ուստի ունի պետը (որուն նկուան կամ Ռուիլի ալ կ'ըսուի), ծնած է 1877ին և իր հօր յաջորդեց 1879ին։ Կը կառավարէ 44 անդամէ բաղկացեալ և Թրանսվալի կողմէ ընտրուած քանի մը պաշտօնատարներու ժողովով մը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Անկլօ գերմանական առեւտրական յարաբերութեանց օրինագիծը առանց վիճաբանութեան քուէարկուեցաւ Բայիսթակին մէջ առաջին և երկրորդ ընթերցումով։ Առեւտրական գործոց Նախարար Պ. Ֆոն Բոդտոմբի քուէարկութենէն առաջ խօսեցաւ. «Այս օրինագիծը հարկաւոր եղաւ որպէս զի ոչ է ընդմիջում առաջ չի գայ Գերմանիան և Անգլիան իրարու միացնող առեւտրական բազմադիմի և կարեւոր յարաբերութեանց մէջ։»

ԱՆԳԼԻԱ.—Խորհրդարանին անդամներէն պատուիրակութիւն մը Պ. Պալֆուրի ներկայանալով խնդրեց որ Պրիւքսէլի մէջ գումարուելիք չաբարի բանաժողովին գացող բրիտանական լիազօրներուն հրահանգ տրուի զուտ և մաքուր չաբարին արդիւնքը միայն պաշտպանելու և բրոնիմներու ջնջումը ջատագովելու համար։ Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ կառավարութիւնը մէջոցներ ձեռք պիտի առնէ այդ մասին, վասն զի օտար բոլիմները չատ զէշ ազդեցութիւն ըրած են բրիտանական քանի մը արհեստներուն վրայ։

Պ. ԿԼԱՏՍԹԸՆ.— Օր. Հէյէն Կլատսթընի՝ Պըքինկամի կիներուն ազատական ընկերակցութեան պատասխանելով՝ որ ցաւակցական ուղերձ մը ղրկած էին իրեն, յայտարարեց թէ բնաւ յոյս չի կար որ իր հայրը առողջութիւնը գտնէ գարձեալ. բայց անոր հիւանդութիւնը կամաց կամաց առաջ կ'երթայ և կը գուշակուի թէ նշանաւոր հիւանդը պիտի ապրի հաւանականաբար ժամանակ մը տակաւին։ Պ. Կլատսթընի երբեմն չատ կը նեղուի, կ'աւելցնէ իր ազէկը, բայց բարեբաղդաբար բժիշկները կը յաջողին իր ցաւերը մեղմացնել։ Շատ զէշ գիշերներ սկսած է անցընել. հետզհետէ կը տկարանայ։

ԱՐԺԱՆԹԻՆ ԵՒ ՇԻԼԻ.— Թայմզ կ'ըսէ թէ Շիլի փափագելով պատերազմէ զգուշանալ, Արժանթինի հանրապետութեան կ'առաջարկէ բաժնել վէճը նիւթ եղած հողերը, կամ խնդիրը յանձնել Վիքթորիա թագուհիին իրաւարարութեան։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.— Քոբէյի մասին կարգադրութիւն մը եղած է Իւսէոյ և Ճապոնի միջեւ։ Ռուսիա կը հաւանի Քորէյի ներսերը Ճապոնի վաճառականութեան և արհեստներուն առջեւ արգելք չհանել, և երկու պետութեանց իւրաքանչիւրը խոստացած է առանց փոխադարձ հաւանութեան իրենց հպատակները Քորէա չղրկել։

ԿԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Նիքարագուա և Քոսթա Ռիքա վերջապէս խաղաղութեան պահպանման համար նախաձեռնող դաշնագիր մը ստորագրեցին։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԶԻՆԱՍՏԱՆ. — Անցեալ Երկ. ռուսական Զինաստանէն, այսինքն Բորթ Արթուրէն, առաջին անգամ ըլլալով Օտեսա ժամանեց կամաւոր նաւատորմին Վէրոնէժ յածաւորակը։ Ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ անոր, կեցցէներ արձակելով նաւահանգստին վրայ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Այսօր, սահմանագուխը ճչդող յանձնախմբին հեղինէ պատուիրակները Աթէնքէն կը մեկնին։ Ճշդումի գործողութիւնները ութ օր պիտի տեւեն։

—Եորկիոս թագաւորը ելմտական նախարար Պ. Սթրեյթի Փրլէ մեծ խաչը նշուիրեց։

—Հելլէնական փոխառութեան միջազգային ժողովը իր աշխատութիւնները աւարտեց։ Փոխառութեան պայմանները պիտի հրատարակուին Մայիս 2ին և պարտաթուղթերը հրապարակ պիտի ելլեն Մայիս 10ին։ Պ. Տիւպուա Լէթան գանթրոլի միջազգային յանձնաժողովին մնայուն փոխանորդ կարգուեցաւ Ֆրանսայի կառավարութեան կողմէ։

ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԼԷԶՈՒԻՆ.—Ռուսիոյ կառավարութիւնը հրամայեր է որ Վաբչուիայի և Լեհաստանի ուրիշ տեղերուն մէջ երկաթուղիի պաշտօնեաները ռուսերէն լեզուով խօսին յաճախորդներուն և իրենց պաշտօնակիցներուն հետ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՍՈՒՐՇԱՆԴԱԿԷՆ

ՄԱՏԲԻՏԻ ՄԷՋ

Պատերազմական նախարարը Մաթանզասի ռմբակոծութեան մասին Պլանքօ մարալխատին կողմէ եկած հեռագիրը կարդաց խորհրդարանին մէջ, և ասելցուց թէ ամերիկեան նաւախումբը վաթսուն ռումբ նետած է ամրոցներուն դէմ առանց ոչ է զոհ մը պատճառելու։ բաց ի ջորիէ մէջ։ Ամերիկեան նաւ մը մլնասներ կրած է։ Նախարարը յայտարարեց թէ ապստամբները Ամերիկացիներուն մատնած են, վասն զի իրենք ցամաքէն կը յառաջանային, մինչդեռ ամերիկացիք ծովէն կը ռմբակոծէին։ Կասէ երեսփոխանը պախարակեց ծովային նախարարին թուլութիւնը ներկայ պարագաներուն մէջ։ Պ. Սակասթա ըսաւ թէ ծովային նախարարը ամէն օր մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ և թէ գովեստի միայն արժանի է։ Նախարարն ալ ստիպուեցաւ խօսիլ և յայտարարել թէ Հայրենիքը պիտի պաշտպանէ, բայց խոհեմութիւնը կը պահանջէ լռութիւն պահել իր ձեռք առնելիքներուն վրայ։

ՊԱՆՏՕ ՄԱՐԱԶԼԻՍԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Ահա մարալխատին հեռագրին պատճէնը Մաթանզասի ռմբակոծութեան վերաբերեալ. «Երեք ամերիկեան յածաւորակներ կրակը սկսան Մորիլլօ ամրոցին վրայ, որուն չկրցան դիմաց պատասխանել։ Մենք ալ տասնըչորս կարուած արձակեցինք, որոնց պատասխանեցին ամերիկեան յածաւորակները առանց ոչ է մեզ պատճառել կարենալու։ Թշնամի նաւատորմիղը զատ տասնըչորս կարուած ալ արձակեց։ Սապանիլլա ամրոցին դէմ։ Զարի մը միայն սպաննուեցաւ։ Մենք պատասխանեցինք չորս կարուածով, վասն զի ամերիկեան նաւախումբը մեր թնդանօթներուն ուղղութեամբը չէին կեցած։ Ֆրանսայի և Աւստրիոյ հիւպատոսները ռմբակոծութեան դէմ բողոքեցին, որովհետև թշնամին նախապէս օտար հպատակներուն բան մը իմացուցած չէր։ Ռմբակոծումը ժամ մը տեւեց։ Այս միջոցին Ալֆօ գնդապետը կը հալածէր Պէթանքուր պստամբին խումբը. քսան մարդ սպաննելով, որոնց մէջ կան երկու պետ։ Սպանիացիներէն մեռան երկու հոգի և մէկ տեղակալ, երկու հոգի ալ վիրաւորուեցան։ Աժանա ապստամբապետը հպատակութիւն յայտնեց։»

Լոս Բոլորոտոսի խարակներուն վրայ խրող զրահաւորին անունն է Մոնկոնբրի, կ'ըսուի թէ ազատած է, բայց մեծ վնասներով

Նահանգներէն ամէն օր բազմաթիւ Սպանիացիներ Քանատա կ'երթան։

ՌՈՒՊԱ

Սանթիակոյի բրիտանական հիւպատոսը Ճամայիքի կառավարչէն կը խնդրէ որ մարտանաւ մը զրկուի հոն, ուր իր կեանքը վտանգի մէջ է։ Բալլաս մարտանաւը զրկուեցաւ։

ԻՏԱԼԻԱ

Սիկիլիայէն ծծումբ բեռցող շատ մը նաւեր իրենց բեռը վար առին նոյն նաւահանգստին մէջ, երբ գիտցուեցաւ թէ Սպանիա ծծումբը պատերազմական մթերանիւթի կը նկատէ։ Արտաքին գործոց նախարարը խիստ հրահանգներ զրկեց Մարտիի իտալական դեսպանին որ այս մասին դարձեալ դիտողութիւն ընէ սպանական կառավարութեան։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ՄԱՏՐԻՏ։ 2 Մայիս. —Այսօր հասնող լուրերը կը հաստատեն թէ Փիլիպեան կղզիներու մօտ նաւային ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ Քշնամի նաւատորմերուն մէջտեղ. Մայիս 1 Թուականի հեռագիր մը կըսէ. Խաղաղականի ամերիկեան նաւաբաժինը, որուն կը հրամայէ Տուէյ ծովակալը, և որ կը բաղկանայ Պոմբէն, Բոնֆըրդ, Բէլբէյ, Բալլ, Պալթիմոր և Օլիմպիա յածաւորակներէն. ուրիշ երկու նաւեր ալ առնելով, վերջին գիշերը Քավիթէի առջև քաշեց, որ Լուսան կղզին Քավիթէ գաւառին գլխաւոր քաղաքն է, Մանիլայի հարաւ. արևմտեան կողմը, 20 քիլոմէթր հեռու։ Ամերիկեան տորպիլը սկսաւ կրակ ընել Քավիթէի բերդերուն և սպանական նաւատորմին վրայ, որուն կը հրամայէր ծովակալ Մոնթոյօ, և որ կը բաղկանար գլխաւորաբար Բաուֆիլլոս, Տոն-Ճուան, Իսլաս-Ֆիլիպինաս, Իսլաս-Ֆիլիպինաս այրեցաւ։ ուրիշ նաւ մը պայթեցաւ։ Սպանիացիներուն կորուստը կարելւոր է։ Մեռեալներուն մէջ կը գտնուին Ռէյնա Քրիսթինա յածաւորակներէն։

Ռէյնա-Քրիսթինա այրեցաւ. ուրիշ նաւ մը պայթեցաւ։ Սպանիացիներուն կորուստը կարելւոր է։ Մեռեալներուն մէջ կը գտնուին Ռէյնա Քրիսթինայէ հրամանատար Տոն-Ճուան, Իսլաս-Ֆիլիպինաս, Իսլաս-Ֆիլիպինաս, Լէյզոն, Ռէյնա Քրիսթինա յածաւորակներէն։

Կոիւը տևեց առաւօտեան մինչև ժամը 9։ Ամերիկեան նաւատորմը մեծ վնասներ կրած ըլլալով, պարտաւորեցաւ ետ քաշուիլ։ Սպանիացիներուն կողմէ Տոն Ճուան յածաւորակը մեծ վնասներ ունեցաւ։

Ռէյնա-Քրիսթինա այրեցաւ. ուրիշ նաւ մը պայթեցաւ։ Սպանիացիներուն կորուստը կարելւոր է։ Մեռեալներուն մէջ կը գտնուին Ռէյնա Քրիսթինայէ հրամանատար Տուէյ ծովակալ պահանջեց Քավիթէի կառավարիչէն որ իրեն յանձնէ բոլոր թնդանօթները. Քորվիլները և հեռագրական գրասենեակները. հակառակ պարագային, կը սպառնայ ռմբահարել քաղաքը։ Կառավարիչը մերժեց։

—Կ'ըսուի թէ ամերիկեան կառավարութիւնը օրական 100 միլիոն տոլար ծախք կ'ընէ պատերազմին համար։

Ս. ԲԷՐԴՍՊՈՒՐԿ.—Օրէնք մը հրատարակեցաւ, Ռուսիոյ չեզոքութեան մասին պատերազմի մէջ։

ԲԱՐԻԶ.—Փիլիպեաններու մօտ Սպանիացիներուն պարտութիւնը Մարտիի մէջ հանդարտութեամբ և համակերպութեամբ ընդունուեցաւ. ազգային նաւատորմը իր պարտքը կատարած կը նկատուի։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՄԱՏՐԻՏ

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ

ՎԻԵՆՆԱ 3 Մայիս (կէս գիշեր).—Պօսթրէն առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Փիլիպեաններու մայրաքաղաքը, Մանիլա, Ամերիկացիներուն կրակին չդիմանալով, անձնատուր եղաւ։

—(կէս գիշեր) Ամերիկացիները գրաւեցին սպանական Էշկոնալ չգենաւը օրուն մէջ կը գտնուին 20 ապայ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Փիլիպեան կղզիներուն պատերազմին լուրը Մարտիի ժողովրդին մէջ յուզում յառաջ բերելով, նախարարները որոշեցին պաշտպան վիճակ հրատարակել։

—Նախարարական տաղնապի մը լուրը հերքուեցաւ։

—Ամերիկացիները կտրեցին Սպանիան Փիլիպեան կղզիներուն միացնող ընդծովեայ հեռագրական թելերը։

ԲՈՐԻԶ.— Մէկ քանի չէշանակներու մէջ այս միջոցիս անհաւանական կը նկատուի որ եւրոպական տէրութիւնները միջամտեն Ամերիկայի և Սպանիոյ պատերազմին։

ՄԱՏՐԻՏ 3 Մայիս.—Հասարակութիւնը կը պահարակէ ծովային նախարարութեան անհեռատեսութիւնը։ Մանր միջոցներու առաջքը առնելու համար, կառավարութիւնը զինուորական չրթայի տակ առաւ Մարտիրը։

—Խարհրդարանին նիստին սկիզբը ելեսիոնի մը պարտաւանքի քուէ պիտի առաջարկէ ծովային նախարար ծովակալ Պերմէժոյի համար։ Հանրապետականք և Բարլոսեանք պիտի միջամտեն վիճաբանութեան։ Մերակոյտին մէջ Վէյլէր զօրաւոր վիճաբանութեան նախաձեռնութիւնը պիտի ստանձնէ։ Բայց չկարծուիր որ նախարարական տաղնապ մը առաջ գայ ասկէ։

ՊԻ ՈՒԻՍՊ.—Նաւահանգստին մէջ արտասովոր ոգեւորութիւն կը տիրէ։ Ամերիկեան նաւատորմը կը պատրաստուի։ կը հաւատուի թէ Սէմբոն ծովակալ ամէն միջոց ձեռք կառնէ Հավանայի վճռական հարուած մը տալու համար։

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերման թերթերուն մէկ մասը՝ Մանիլայի մէջ Սպանիացւոց պարտութեան վրայ խօսելով՝ կը մաղթեն որ Ամերիկացիք նոր յաղթութիւն մը տանին, որպէս զի պատերազմը չուտով վերջանայ։

—Կ'ըսուի թէ Վիլհէլմ կայսրը Մայիս 6ին պիտի նախագահէ Բայխթագին վերջին նստին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօն. Ժողովը երէկ նիստ ըրաւ Պատրիարքարանի մէջ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

Ա.—Եումրայի եկեղեցւոյն քահանան, Տ. Խորէն Քիւչիւկեան, հարցուցած էր Պատրիարքարանի թէ ապօրէն կենակցութեան մէջ գտնուող անձերը կրնան հաղորդուիլ երբ փաթաթ յայտնեն և խնդրեն։ Ժողովը որոշեց գրել յիշեալ քահանային թէ, ապօրէն կենակցութեան հետեւողները արդէն եկեղեցիի հաղորդակցութենէ զրկուած են, ուստի չեն կրնար հաղորդուիլ։ Ուրիշ բան է եթէ ապօրէն կենակցութենէ վերջնապէս դադրելով զղջում յայտնեն։

Բ.—Բաքերդի Առաջն. Տեղապահին և Գարավիրակի Տէր Յովհաննէս քահանային միջև եղած անհամաձայնութիւնը քննելու և կարգադրելու պաշտօնը յանձնեց տեղւոյն կրօն. ժողովին, յանձնարարելով միանգամայն ի պահանջել հարկին տեղեկութիւն տալ Պատրիարքարանի։

Գ.—Վանեցի Շահինեան Գէորգ անուն ազգայինը՝ որ այժմ Սուլթան կը գտնուի։ իր կնոջ կրօնափոխ եղած ըլլալը ստուգած և տեղեկագրած ըլլալով, ժողովը որոշեց վերստին յանձնարարել Տեղապահին նոյն կնոջ կրօնափոխութեան պատճառները քննել և տեղեկագրել։

Դ.—Պայազիտի Առաջն. Տեղապահին և Բալիներուի Տէր Ներսէս քահանայի միջև ծագած անհամաձայնութիւնը քառնալու համար, պաշտօն տուաւ Վանայ Առաջն. Տեղապահին որ իր կողմէ յարմար դատուած եկեղեցական մը զրկէ Պայազիտ, խնդիրը քննելու և տեղեկագրելու համար։

Ե.—Ժողովը տեղեկանալով որ Մարսուանի եկեղեցիին Տէր Իդնատիոս քահանան իր եկեղեցին և դպրոցը լքանելով կը բնակի Ամասիա և քանիցս իրեն եղած ազդարարութեանց հակառակ իր պաշտօնին զլուխը չդնուիր, որոշեց վերջին անգամ յանձնարարել Ամասիոյ Առաջն. Տեղապահին որ ազդարարէ ասկեալ քահանային վերադառնալ ընդ վոյժ իր պաշտօնատեղին, հակառակ պարագային Ամասիոյ և Մարսուանի եկեղեցիներուն մէջ պաշտօնավարելէ արգիլել։

Զ.—Ժողովը անբաւական դատեց Եօզղատի Քաղ. ժողովին կողմէ ղրկուած մէկ տեղեկագիրը. վասն զի սոսկ ամուսնական խնդրի մը կը վերաբերէր այն, և Քաղ. ժողովին մէջ միայն նկատողութեան առնուած էր, մինչդեռ տեղւոյն կրօնական և կամ Խառն ժողովին անկ էր խնդիրը քննել և տեղեկագրել։

Է.—Որոշուեցաւ Սղերդի Առաջն. Տեղապահ Տէր Թէոդորոս Վ. Տիվրիկլեանէ բացատրութիւն ուղել թէ ստո՞յգ է որ եկեղեցապատկան կալուածներէն երեքը ինք վաճառ տուած է երեք տարուան համար, և մէկ քանի կալուածներ ալ տեղւոյն մէկ քանի ազգայիններուն ձեռքը մնացած են։

Ը.—Ժողովը տեղեկանալով որ Մարսուանի Տէր Տաճատ քահանան՝ որ կրօն. Ժողովին որոշմամբ մէկ տարուան համար ապաշխարութեան ենթարկուած էր, այս անգամ Պոլիս եկած և պանդոկ մը իջեւանած է, որոշեց այդ խնդրին կարգադրութիւնը թողուլ Ս. Պատրիարքին։

Ժողովը ասոնցմէ զատ ամուսնական և անհատական կարգ մը խնդիրներով զբաղեցաւ։

—Օրուան Տէր Աբրահամ քահանան այսօր կամ վաղը կը մեկնի Տրապիզոն ուր տեղւոյն Առաջն. Տեղապահ Տէր Խոսրով Մ. Վարդապետէն իր պաշտօնին նկատմամբ հարկ եղած հրահանգները ստանալէ ետքը պիտի երթայ իր գիւղական եկեղեցին և ոչ թէ Օրտուս։ Յիշեալ քահանան Տրապիզոնի վիճակին համար բաւականաչափ Ս. Միւռոն պիտի տանի իրեն հետ։

—Գումի Դարուի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդը հրաժարած ըլլալով, տեղւոյն քարոզիչ Տէր Եղնիկ Սրբազան Ապահունի Ս. Պատրիարքին ներկայացուց հրաժարականը և հարկ եղածը տնօրինելու համար։

—Օտեսայէ «Փունջի» կը գրեն.

Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետը առաջարկեր է ռուսական կառավարութեան Ս. Սինոդի անդամ հաստատել Տէր Եսայի և Տէր Մակար սրբազանները։

—Խարբերդ - Մեզրէէն ապրիլ 21 թուականով կը գրեն սեպ.—«Հոստեղ, օրուան խօսակցութիւնը նորօրինակ հարսի մը շուրջը կը դառնայ. դեղացիին մէկը վերջապէս կրցեր է իր եղբօր կնկան հետ ամուսնանալ պատուելիի մը ձեռքով։ Բայց Առաջն. Տեղապահ Պետրոս Մ. վ., օրէնքին տարադրութիւնները յարգելու դիտաւորեալ աւելի, իրեն եղած դիմումներէն ձանձրացած, կը լուծէ այս ապօրէն պակը։ Միւս կողմէն հարսն ալ բողոքական կ'ըլլայ կ'ըսէ։ Չենք գիտեր թէ խնդիրը ո՞ւր պիտի յանգի։

«Անանկ կ'երեւայ թէ մեր կարգ մը կղերականները ո՛րչափ որ ամուսնալուծութեան դէմ արգելքներ հանեն, այնչափ աւելի գաւառացին կը մտածէ ձդել իր երիկը կամ կնիկը։ Մեր գեղացի կիներէն մէկ քանին կը գրեն իրենց դարձիներուն որ կամ տակ զրկեն, կամ զիրենք քովերնին բերել տան և կամ արձակման թուղթ զրկեն. իրենց գլխաւորները (երիկները)—խղճմտիտ մարդեր,—10 12 տարի Ամերիկայի գործարանները փտելէ վերջ կը գրեն թէ ուրիշի մը ձեռքը խնդրեցէք։ Ըսելիք չի կայ։

«Հայրապետին հրամանը Ամերիկայի առաջնորդներուն եղած, որպէս զի բողոքականներն ալ ազգային կրթական գործերու մասնակցելու իրաւունք ունենան, տղոյոր անակնկալ մը ընէ մեզի, օրուն գործադրումը չէ թէ միայն հոնտեղ, հապա նոյն իսկ հոս ալ գործունէութեան ոգեւորուած շրջան մը պիտի բանայ երկու հանրային այլազանութիւնը միջև։ Ժամանակին հարկը թող լուծէ կարգ մը աւանդական գաղափարներ, որոնք գոնէ երեք սաստնակ տարիներ տարբեր գոյն մը տուին մեր բողոքականներուն՝ իբր թէ անոնք ալ միւսներուն ազգին զաւակները չըլլային։

«Զատկին, կարմիր հաւկիթը ճերմակ ձիւնով մը և կծու ցուրտի մը հետ վայելեցէք։ Մամիկները և պապերը ասանկ բան չէին տեսած։»

ԽՈՍՐՈՎ.

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրաւիրուած է վաղը, հինգշաբթի, իր հոգեշունչ քարոզութեամբ մխիթարել հոգեւորապէս բարեպաշտ ուխտաւորներն։

Ի գիտաց խնամակալութեան
Ապէնագրէր
Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

22 Ապրիլ 98
Ղալաթիա

Վերջին լուրեր

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

ՇՆՈՐՀՈՒՆՑԱՒ

Ելմտական ժողովին անդամ Սրեատի զատէ Ապտիւրրիզադ Էֆ.ի Անատոլուի Դաղասկերութեան ատենեան։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՆ. — Բարեգործական Շուկային մէջ երէկ 48,000 զրուշի վաճառում եղաւ և 5000 զրուշ մնացի հասոյթ դոյացաւ։ Այցելուներուն մէջ կը գտնուէին Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Բիֆաթ բաշա, Պետական Խորհրդին անդամ Սայիտ բաշա, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարար Ճէլալէտտին բաշա և այլն։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ. — Սերպիոյ դեսպան Պ. Նովաքովիչ երէկ գիշեր հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Թուրքաստանի սերպ առեւտրական դաշնագրին Սերպ պատուիրակներուն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ՕՍՄ. ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐ.—Դրած էինք արդէն թէ Վեհ. Սուլթանը մէյ մէկ սպայ պիտի զրկէր Միացեալ Նահանգները և Սպանիա պատերազմի գործողութեանց հետեւելու և կայս. կառավարութեան տեղեկութիւններ տալու համար. Ն. Վեհափառութիւնը Միացեալ Նահանգներուն համար ընտրած է Վալդի կառ. ք. Էնվէր բաշան և Սպանիոյ համար միւնոյն քաղաքին հրամանատար Եավեր պէյ։ Այս երկու պաշտօնատարները երէկ Պոլիս եկան և պէտք եղած հրահանգները ստանալուն պէս պիտի մեկնին իրենց նշանակուած տեղերը։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔ.—Մոնթէօ-կիմանայ թէ օսմ. Հանր. Պարտքի անգլիացի և հոլանտացի պահանջատէրներուն փոխանորդ նշանակուած է Պ. Լաու, Սըր Վինսընդ Բայեարի տեղ, որ առջի օր մեկնեցաւ Պոլսէն։

Ս. ԳԷՈՐԳ.—Վաղը, հինգշաբթի, Բերայի Յունաց Ս. Կոյս եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին, Երկիրս թագաւորին անուան տօնախմբութեան առթիւ։

ԿԱՅՍԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏԲԸ.— Բ. Դուռը իր գոհունակութիւնը յայտնեց Գանեայի, Առանայի և Սվազի կուսակալներուն, որ իրենց նահանգներուն նշանակուած գումարները ժամանակին զրկած էին Մալիէէին։

ՀԱՅՏԱՐ բաշայի քարափին մենաշնորհը Անատոլուի երկաթուղիներու ընկերութեան տալու մասին ըլլալիք օրինական ձեւակերպութիւնները վերջանալու վրայ են։

ՄՍԽՍՈՒՍԷՒ վարչութիւնը երկու աթաղէնթաց չոգենաւեր յանձնարարեց Անգլիա, մերձակայնաւամատոյցներուն համար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ յունաց Պատրիարքը Ս. Գերեզմանէ ոսկի խաչը նուիրած է Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մուրաֆիէֆ կոմսին և անոր օգնական Լանսդորվ կոմսին։ Զարը արտոնեց այդ խաչերուն գործածութիւնը։

ՊՈՒԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը մօտերս այցելութիւն պիտի տայ Ռումանիոյ թագաւորին։

ՆԳԻՊՏՈՍԻ ուսիկանութեան տեսուչ Պ. Ապօթ նախընթաց օր Պոլիս հասաւ։

ԱՐԵՒ. ԲՈՒՄԷԼԻԻ ՀԱՐԿԸ.—Պուլկարիա հանր. պարտքի վարչութեան վճռեց արեւելեան Բումէլիի հարկը։

ՊԷԼՃԻՔԱՑԻ թագաւորը որ յանձնաժողով կը ճամբարկէ Ֆիլանթրպի դուքս անուանով, զբօսանաւով Ափրիկեան Տրիպոլիս գացեր և քանի մը ժամ հոն մնալէ յետոյ առանց ցամաք ելլելու Իտալիա մեկներ է։

ԴԵՍՊԱՆԱԺՈՂՈՎ.—Երէկ առտու մեծ տէրութեանց դեսպանները ժողով ըրին աւստրիական դեսպանատունը։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ԵՒ ԴԱՐԱՆԹԻՆԱ.— Առողջապահական ժողովին որոշման համաձայն, իշխամ ուխտաւորները այսուհետեւ պիտի կրնան չոգենաւ նստիլ թէ Ճիտտէէն և թէ Բէյրութէն։

ՀԵՆԼԷՆ ԴԵՍՊԱՆ իշխան Մավրոքորտաթօ և կինը երկուշաբթի Պոլիս կը սպասուին։

ՍԸՐ ՎԻՆՍԸՆԻ ԲԱՑԵԱՐ, Լանտոնի մէջ հօրը յուղարկաւորութեան ներկայ ըլլալէ յետոյ Մայիսին Պոլիս պիտի դառնայ։

ՆԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Խոփվին մայրը մօտերս Պոլիս պիտի գայ դարձեալ. ամառը հոս, իր Պէպէքի ծովեզերեայ ամառանոցին մէջ անցընելու համար։

Ներքին գործոց խորհրդական Իպրահիմ Նէճիպ բաշա հրաժարելով, յաջորդ պիտի կարգուի իրեն Ազիզքանդրիոյ կառավարիչ Սապրի բաշա. Նախարարներու մէջ դեռ ուրիշ փոփոխութիւններ ալ պիտի ըլլան կ'ըսուի, բայց եզիպտական թերթ մը կը հերքէ այդ լուրը։

—Անցած երկուշաբթի Սուէզի ջրանցքին բացումին 39,դ տարեդարձին առթիւ, Բոլթ-Սայիտի մէջ հանդէսներ կատարուեցան և հանգուցեալ Պ. Լէսէբսի յիշատակին հացկերոյթներ տրուեցան։

—Կառավարութիւնը 42 սրճարան գոցեց, ոստիկան ծախելուն համար. չատերալ իրենք իրենց գոցեցին խանութներնին։

—Ադեբանդրիոյ բնակիչներուն թիւը այսօր 319,756ի կը հասնի. ատոց 254,358ը մահմետական են, 55,369ը քրիստոնեայ և 9946ը հրեայ։ Այլերը կիներէն շատ են։

ՔԵՈԶԻՄ ՊԷՅԻ ՍՊԱՆԻԱՑԻՆԵՐԸ.—Քէօս Թէնտիլէն կը հեռագրեն թէ Վինիչէ գիւղին մէջ Քեազիմ պէյը սպանող պուլկարները, որ Քէօսթէնտիլի մէջ քանտարկուած էին, ապրիլ 14ին գիշերը բանտին պատը ծակելով փախան։ Բանտապահը կրակ ընելով անոնց երկու պետերուն վրայ սպանեց զանոնք. երկուքը վիրաւորուելով ձերբակալուեցան, իսկ միւսները փախան։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. —Կայս. կառավարութեան որոշմամբ Էրզիրում եւ Սորբայի մէջտեղ գտնուած հեռագրական գիծը նորոգուելով, Թեսալիոյ և Յունաստանի միջև հեռագրական հաղորդակցութիւն հաստատուեցաւ։

ՄԱՔՍՍՏՈՒՐԲԷ ԱԶԱՏ. — Պետական Խորհուրդը որոշեց որ Դուսապա երկաթուղիին օտար երկրներէ բերած հանքածուխը 15 տարուան համար տուրքէ ազատ ըլլայ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐ.— Գերման թերթերը կը գրեն թէ Սերպ կառավարութիւնը որոշեր է վանտել Բիրոտի կողմերը գտնուող մէկ քանի պուլկար խռովարարներ։ Պուլկարներէն Օպրէֆ թերթին Սերպիա մատնը արգիլուեցաւ։

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Սերպ կառավարութիւնը պաշտօնական ըրաւ սահմանագրելի քննիչ Պ. Զէչմիչը և յաջորդ նշանակեց գնդապետ Բատիլովը։

ԹՈՒՐԲԵԼՍԵՐՊ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ դաշնագրին պատուիրակները չարաթ օր նորէն նիստ պիտի ընեն, առաջին նիստին իրարու հաղորդած ծրագիրներուն վրայ վիճաբանելու համար։

ԺԱՆՏԱՖՏԻՆ կակաթայի մէջ ալ տարածուած բլալը պաշտօնապէս հաստատուած է։ Մինչև ցարդ 24 հոգի բռնուած և 12 հոգի մեռած են։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.—Կիւլհանէի բժշկական վարժարանին դէմի Բիւշտիէ վարժարանը պէտք եղած նորոգութիւնները կատարուելով 100 անկողինոց հիւանդանոցի փոխուեցաւ։ Այսուհետեւ բժշկական վարժարանին չբնանաւարտ ուսանողները Գերմանիայէն գալիք երկու բժիշկներու առաջնորդութեամբ գործնական դասեր պիտի առնեն այդ հիւանդանոցին մէջ։

ՈՍԿԻԻՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԻՒԷՐԸ.—Կայս. իրատէ մը հրամայած է որ Մալիէէն հրապարակին վրայ մէնիրիէէն 19ի հաշուով ոսկին ինչ արժէք որ ունի, այն արժէքով ոսկի վճարէ։ Հրահանգ զրկուեցաւ բոլոր պաշտօնատուներուն, հանգստեան սընտուկի վարչութեանց որ այսուհետեւ ամսական վճարուած օրերը, ոսկին այդ օրը հրապարակին վրայ ունեցած արժէքովը առնեն։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ.—Եանեայի պեսակն ազարակներուն երկրագործները երկրագործական պանքայէն փոխ դրամ առնելու համար գրաւ դնելու ստացուածք չունենալով և երաշխաւոր ալ ցոյց չկըրնալով տալ, ձեռնհաս պաշտօնատունը որոշեց որ այնպիսիներուն փոխադարձ երաշխաւորութեամբ (քէֆալէթը միթէսէլիէ) փոխ դրամ տրուի։

ՍՈՒՐԻՈՅ Հորան գաւառին մէջ ամէն կողմ ծառեր պիտի տնկուին, որոնք օդը մաքրելու և անձրեւ բերելու յատկութիւնը ունին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ.—Անցեալները ճէպելը Տրիւզի բնակիչներէն ոմանք իրենց պետական տուրքերը վճարումը ուշացընելով, նահանգին կուսակալը անձամբ քննութիւն բացաւ և տեսաւ որ վճարումէն ուշացնողները անոնք են միայն, որոնց անիրաւութիւն եղած է ասատանորգի տուրքին բաժանման ատեն։ Ուստի վերջնական հրամաններ տրուեցան, որ այսուհետեւ այդ տեսակ անիրաւութեանց տեղի չտրուի և ամէն անհատ իրաւունքը յարգուի։

ԵԿՈՂ ԴԱՅՈՂ. — Կիպրոսի Միւֆթիի հաճի Ալի էֆ. և Դերմանիոյ կայսեր պատգամաւորներէն Պ. Վիլհէլմ Մարշալ երէկ Պոլիս եկան։

Անգլիական հիւպատոսարանին դատաւոր Պ. Լտուուրդ Մալէ Պիրէան գնաց.

ՔԱՐԱՔԻՆ առջեւ խարխած Մէջոմար չգենաւը երէկ մեկնեցաւ, իր թրջուած ցորեններուը Չէքմէճէ տանելու համար։

ԱՐԿԱԾ.— Այսօր ժամը 5ին, Ղալաթիա-Շիլլիի թրամվէյի կառքերէն մին, Օսմ. Պանքային առջեւ 8-10 տարեկան մանչէկ տղայ մը կոխուեցաւ։ Խեղճ տղան դեղարան փոխադրուելէ քիչ ետքը մեռաւ։ կառավարը ձերբակալուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ.—Այսօր առտուան դէմ Էյուպի մէջ հրդեհ ծագեցաւ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՏՕՆ Ս. ԳԷՈՐԳԱՑ (ԽՄՏՐԷԼԷԶ)

Հինգշաբթի 23 Ապրիլ (5 Մայիս) 1898

Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Ս. Գէորգայ (Խմտրէլէզ) տօնի առթիւ յառաջիկայ Հինգշաբթի 23 Ապրիլ (5 Մայիս) 1898 տարեշրջանէն ուելի կառախումբեր պիտի երթեւեկեն Հայտար-Բաշայի, Գէրզլի-Թօբրաքի, Ֆէնէրի ճամբուն (Պիֆիւրզասիոն) և Ֆէնէր-Պաղչէի միջեւ ու փոխադարձաբար։

Տեղակներուն դիներն որոշուած են յետագայ կերպով.

ՊԱՐԶ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ

Կայարան		Արժար դրամ դրս. Ա.	Բ.	Գ.
Հայտար-Բաշայէ	Ֆէնէր-Պաղչէ	3 20	2 20	1 30
Գէրզլի-Թօբրաքէ		3 10	2 10	1 10
Ֆէնէրի-Ճամբէն (Պիֆիւրզասիոն)	և Փոխադարձ.	3 —	2 —	1 —

ԵՐԹ ԵՒ ԴԱՐՁԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ

Հայտար-Բաշայէ	Ֆէնէր-Պաղչէ	6 —	4 20	3 —

* * *

Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հասարակութեան թէ առաջիկայ Մայիս 8էն, ուրկէ կը սկսի գործադրուիլ ելթեւեկութեանց ամառնային ժամանակացոյցը, Հայտար-Բաշայի և Ֆէնէր-Պաղչէի մէջտեղ կառախումբերը պիտի երթեւեկեն կիրակի և ուրբաթ օրերը։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍՕԼԱԽԵԱՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Կը ծանուցանէ իր բարեկամներուն թէ, սակէ առաջ Բիւթօ Խան ուրիշի մը հետ ընկերակցութեամբ կը գործէր բայց հիմայ փոխադրուած է Սուսուֆեան Խան և առանձին կը գործէ իր հաշուին։ Պատրաստ է դիւրամատչելի պայմաններով և կատարեալ ուղղամտութեամբ ստանձնել՝ Թիճարէթի, Հուզուզի, Շէրիէի և էվգաֆի վերաբերեալ ամէն կերպ դատեր և գաւառներէն այս մասին եկած փոխանորդութիւնները և ուրիշ յանձնարարութիւնները։

Դիմել Ֆինճանճիներու մէջ Եուսուֆեան Խան. թիւ 26։ 2—4

ՕՏՈՅԻ ՄՕՏԻԻ ՁԱՅՆ ՕԵԱՐԱԿ

Երլսրզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1388

Պարոնայր Ազգ ես Գուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համամայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել կայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ մեր Մ՝օրիս ծկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաս. խմուելով եւ մարսուելի, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս պատարաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի դչակած է, մասնաւորապէս այդ յայտոյ պատաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓՈՇՇ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4դ եւ հետը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 22 Ապրիլ։

Կ. ՊՈԼԻՍ.— Մանրաչափ 767.— Չերմաչափ 13 ասատիճան. — Օդը Պայծառ։

— Կես or, ժամը 4,57:

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Չերմաչափը ցոյց կու տայ: Բէդրսպուրկ 5, Օսէաս 10, Իզմիր, Բարիզ 11, Վիեննա 13, Աբէնճ, Վարսա 21 աստ. զրոյեն վեր:

Սեւ Ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Ինչպէս որ երէկ գրած էինք, այսօր ալ օսմ. բոլոր արժէքները բարձր վիճակ մը ունին։ Լոնտոնի, Բարիզի, Վիէննայի Սակարաններէն այս առաւօտ եկած հեռագիրները Լոնտոն գոնս. 21.31 Բարիզ գոնս. 21.45 սանթիմ. երկ. 107.50 ֆր. պոնդ օթիմ 544 ֆր.ի գոցուած են, իսկ Ղալաթիոյ սակարանի մէջ այս առաւօտ գոնս. 23 զրշ. 16 փր. և երկաթուղին 107.— ֆր. բացուեցաւ։ Գործառնութիւնները չատ տաք են. ամէն մարդ ապրանք գտնել կուզէ։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	23	16
Ամէնէն բարձր գին	»	23	16½
Ամէնէն վար գին	»	23	08
Բումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	106	—
Ամէնէն բարձր գին	»	106	12
Ամէնէն վար գին	»	105	—

ԲԱՑՈՒՄ 22 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Բ. Կ.	23	16
Բումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	107	
Օսմանիէ		38	—
Ռէժի		28	—
Օսմ. Պանքա		12	20
Քէտի ժէնէրալ ՕՈՒՄ.		8	20
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանմ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	22
Օսմ. Ապահ. Էջ։		4	30
Թրամուէյ բաժնեթ.		860	—
» ժուխանա		265	—
» պարատթ.	Ֆր.	510	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	480	—

ՍՊԻԼԱՆԾ

Քոնսոլիտէ ուՍ օրաան	Օ. Ո.	4	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
Բում. երկթ. ուՍ օրաան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Զրշ.	87	—
Անգլիական ոսկի	»	109	30
Բոլ էմբէրիալ	»	89	35
Քրիմից	»	51	02
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճիտիէ	»	96	20
Բուպլի Ռոթշարամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Զրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՑԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բարձրաբերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գլխաւորերը են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարդալ բերելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ,Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եղեռաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, դեռնայարի թիւ 1

ՓԻՆԻՆԻ ՀՆԱՐԻՑ

ԲԵԼԳԻԷԻ ՔԻՆԻՆԻՆ ՓԱԲՈՒԻԼՆԵՐԸ

QUININE de PELLETIER

Բոլոր բժիշկներուն կողմէ ընդունուած իր ազդեցութեան համար ընդդէմ գլխացաւերու, ջղացաւերու, տենդերու, կաթուածի, յօդացաւի, մաջմաջոյ ակարութեան։ Մեծապէս ազդեցիկ են ընդդէմ ինֆլուէնցայի, կարիքի, հարբուխի, ցրտաւութեան։ Մէկ քարափէն աւելի ազդու քան գաւաթ մը քինքինա։

10 20 և 100նոց արուակներ։

Իւրաքանչիւր արուակ կը կրէ PELLETIER անունը սեւ տպուած . . . .

Կեդրոնապետի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, 8 և դլխաւոր դեղարանները A.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Նոյն ֆոբէլբոռոն վրայ յոյսը, ինչ Զէդոյսկեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն դէպ ի ոչինչ կը լեցնեն. ցաւ չունիս և ֆոքսոյ վերցուցանելու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէպի յետոյ ընդ դոբէլ, ծամելու, և ազատ արտասանելու երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաև լթմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանումի։

Ե.Գ. Ամերիկ. սով.համաձայն ձմեռները կիրակի օրերնայ,(Դեկ- 1- 31 օր) ինչպէս նաև ամեն օր, (Դեկ- 1- 31 էջեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գատգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ռ- 1 Խէրվիէ փողոց։

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862Ի Ն

ԴԱՄԱԳԼԻԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱԿԱՐ ԲԱԺԱԿԴԷՄ ՔԻՆՆԷԼ

Հէրզիկ Խան, Թիւ 2—3, Վրէզոս փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մէջ սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատասխանատուութեամբ հմտաւորը։

ՓՈՆԼ, ԹԷՌՏՈՐ ՍՊԷՆՍԵՐԻ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԷ

ԸՆԴՄԷՋ Հէլէ, Կ. Պոլսոյ և Օրթաքոյի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Կոզ	1011	Մալմ	724	Բոզարիս	1862
Ալէքթօ	3607	Գօնկս	2906	Կրօտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Ամնէլս	1541	Գօրսս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոզս	2377	Տիտս	4811	Հիտալիս	1581	Միրատս	3557	Սիլվիս	1193
Պասանս	18 2	Տօմինս	937	Հինտու.	3720	Միլս	1037	Սբէրս	1200
Պօրտինս	1264	Տուրս	2383	Հօրադիս	3600	Մանդէպէլս	1735	Թասսս	1328
Պրաֆս	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիրսն	1546
Պրիւս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէլրս	1083	Թօրիս	3827
Պրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտաս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Գէլրս	1671	Էլտօրատս	1520	Ճիւնս	1080	Ինդարիս	4036	Թորքիտս	487
Գալիրսս	1337	Էրադս	1481	Քիւսս	1053	Օրլանս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1337	Վասրս	1914
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Բօյս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալիս	2229	Վլատուրսս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանս	2272	Բինատս	1663	Եկտս	1850
Դլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվրնս	1643	[illegible]	1613	Զէրս	1200
Թօլօրատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Վաստս չոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Նովրոսիք ուղեւորած է։

Բալէթիս չոգենաւը, նաւապետ Սմիթն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 28ին և Մայիս 12ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ

Թիւ 17—18, Թիւրիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնը

Գշ. 21/3	Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէոն, Ադներանդրիա, Ժամը 3ին յետ միջօրէի։	Գշ. 22/4	Սեվաստոպոլին սուլթանդակ, առաւօտեան ժամ 10։
Եշ. 2,5	Տարտանէլ, Այնրոզ, Մէլանի, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։	Նբ. 23,7	Իէպսլու. Սամսոն, Օ. տոր, Կիրասս Ն, Տրապիզոն եւ Պաթում առտ.ւն ժամը 11ին։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ռէքթոլ խան

ՋԷՔՍՈՒ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ֆէյմ Սգբէդ Լիվրաւ 562

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբոլ, Պորտսմութ, Մէրսէրպանի և Սէ- Մոլի Դէլ- Բոռնոզ ընդ.-ատաւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	
Բամէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյլոր	3000	Օսայրիս	2250
Բեանորուս	3000	Բէրս	2250
Տարոս	3000	Սֆինքս	2000
Սամնտի	3000	Կասրդնի	1500
Թարիօթիս	2560	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ

Ռէքթոլ խան

ՋԷՔՍՈՒ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ֆէյմ Սգբէդ Լիվրաւ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	14,500,000
Պահեստի գրամ	21,173,000
Ցարեկեան հասոյթ	44,820,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մէջ եւ սոյնս և ակութիւններ և սոյա մէջ գտնուած վաճառքներ և ապրանքներ թիւտ չափաւոր սակա ով

572

ԴԱՒԻԵԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գլխաւ. Գրասենեակ—Գալաթիա, Ֆանարի ատիս խան. 12, 1, 4

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

մակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸԼԸ (աղբաց),

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻՒՐՈՒՄԸ,

ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱՓԵՏՈՒԹԻՒՆԸ,

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,

ԹՈՒԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,

ՀԱՐԲՈՒԹԻՒԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,

և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՂ

ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

ՍԿԻԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐ

Իզմիրէն	Կոմբլ	Կոմբլէն	Իզմիր
—	6 15	— —	7 — Գկ.
11 30 Պէշիք	6 50 Պէշիկ.	12 —	7 40 Պշկ.
12 15	7 55 Պէշիկ.	12 30	8 20
1 —	8 30 Ֆնգ.Պշ.	1 20	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 15	10 15 Գկ.
2 30	10 10 Պէշիկ.	3 — Վոսփոր	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 35 Գկ.	3 5	10 40 Գկ.
3 30	11 — Գկ.	3 30	11
3 15 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գկ.
4 —	11 20	4 — Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 15 Ֆէրպ.		5 —	12 15
5 —		5 40 Պէշիկ.	
5 35		5 30 Ֆէրպօթ	
5 50 Պէշիկ.		6 15 Պշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իզմիրէն	Կոմբլ	Կոմբլէն	Իզմիր
12 —	6 50 Պշրթ.	12 20	7 40 Պշր.
12 45	8 Պշրթ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 35	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	3 5	10 15
3 25	10 15	3 — Վոսփ	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպօթ	10 35	3 30	10 40
4 5	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ	11 20
4 40	11 10	4 45 Պշկ.	11 30 Ֆէրպ.
5 25	11 45	5 30 »	11 45
5 50 Պշկ.	12 —	5 30 Ֆէրպօթ	12 15
5 45 Ֆէրպօթ		6 15 Պշկ.	
6 15 Պշկ.		7 5 Պշկ. Գգ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐ

2 —	Հարէմէն Սալանգ բացի Կիր.էն
4 — »	» բացի ուր.է
10 40 »	» բացի ուր. կիր. օրերէն
11 25 »	» ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30	Կամուրջէն Հարէմ Սալանգ բացի կիր.է
3 30 »	» » բացի Ուր.է
10 10 »	» անտի Սալանգ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 »	» » Սալանգ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՄԻԿԻԻՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱՔԱՏԷ ՍԻՐԲԷՃԻ ԿԱՂԱՔԱՅՔԷ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15	Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրբէճի
4 45	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
9 45	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 —	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
4 —	Սիրբէճիէն Իսկիւտար
5 30	Սիրբէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30	Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30	Սիրբէճիէն Գպթ.Իսկիւտար

Ծան.—Օրը միգապատ եղած ատեն շոգենաւը հրեցնց գտնուած տեղերը պիտի մնայ։

ԲԱԶԼ

ՄԵԾ ՀԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ

Կ.Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Ապրուտ էֆէնտի եէնի Զարշը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ Հասարակութեան թէ՝ ի վիճակի է հայթայթել անմրցելի գներով թէ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ լինելով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանաց հետ, կարողացած է ի ձեռին ունենալ ազնիւ շուխաներու ստուար քանակութիւն մը որ հրապարակի վրայ ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցաւալի վիճակն և սղութիւնն իսկոյն կը պարզէ լաւ դիտողին։ Գերման-Աւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն զուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պէլճիական լաւ ապրանքներ՝ տեղական ընթէր գործաւորութեամբ պատրաստել և անլոր գներով ծախել, այս եղած է վաճառատան նշանաբանն։ Հրապարակէն շուխայ գնելով, պատրաստ զգեստ ծախելու ձգնող վաճառատուններն այցելելէ առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատուններն ալ։

Վերջին գին. Թիւը 2 դրչ.

20 96—100

ԳԻՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ոչ ոմանք Եվրոպա Ամերիկա Լիվրբուլ և Աթլանտիկ գծեր

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ումբրիա	7718	Գոթնիտ	4581
Եղուրիա	7718	Սամարիա	3574
Մերվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բալտնիա	5587	Սարակոսա	2166
Մէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1899
Այէրրօ	2143	Մորոգգօ	1855
Բէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրլուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գանգիտոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՋՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Սալիքսարիս խան, Թիւ 401

Ղալաթիա 571

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵՒրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ գ'Իթալիէն. 1, 3, իբ Լը Բէլիթէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է Ֆր

Ապահովագրութիւններու վճար. 1 Մէջ— 122,000000

1895ի դրութիւն

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000

1896 յունուար 1

Ուանդր եւ անշարժ կալ. յԱւրոպա	40,00000
Ցաւեալաց դրամագլուխ	121,00000
Զրդի ապահովագրութիւնք	1Մէջ—141,00000

Տնօրէնութիւն ադոնվոլֆէր

Շահաբաժիններու բաշխմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱԳԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան։

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու օրոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թոպիթ

185 Ճ. ՈՒ. ՀՈԻԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.

Գլխաւոր գործ. Ղալաթիա

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ ԸՄՊԵԼԵԱՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Մասնիկ-գնչ

Ղալաթիա, ՄԱՄՄԱՆԷ Ճատտէսի, Բիւ 69

Սոյն գործարանը, բացուած 1878ին, կը ծախէ ամեն տեսակ մասթիքա և տիւղ, զուտ խաղողէ չինուած։

Թրիանտաֆիլօբուլօ եղբարց օղին, օժտուած հազուագիւտ յատկութեամբ ճաշակով, խորժակը կը բանայ, Ջիղերուն ուժ. և մարին կորով կուտայ. Նրքաճաչակ խմողներուն կը յանձնարարուի Թրիանտաֆիլօբուլօ եղբարց օղին, որ կը ծախուի գոցուած և կնքուած չէջերով։

Դիմել. Բերա Եանի, Հէլվէցիա, Գլաթան, Կամարինօս գարեջրատունները, Բաքատեօբուլօ, Բաքանեօբուլօ, Գրէցալի, Գրինիգօս, Մարսիլիա և Ցիմիթրաքօբուլօս նպարեղէնի վաճառատունները, Թարլապաշի 65 և 170 Թիւ ըմպելեաց մթերանոցները, Սիրքէճի Վասիլիսաի և Զէֆ գարեջրատունները, Պալը բաղար Ֆիլօքս և Լէթասի խանութները, Լիմոն խակէէսի Պէլիրինի մթերանոցը, Պէշիքթաշ Անէաքի, Գալաբի և Բանճօբուլոսի խանութները։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայ և Ֆրանսական գլխաւոր գծերու բոնոզ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիայ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նեապոլէգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՈԹԷՄ ԲԸՑԻՆԷ

575 Թոփհանէ, քարափին վրայ

Ապատնատէր Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (63)

ԻՄԻԼ ԿԱՊՈՒԻՈ

ԴԺՈԽԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍԲԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԱՐԻՏ

Հաշտարար դատաւորը զարմացական շարժում մ'ըրաւ։

—Ինչ կ'ըսէք... դուք հիմա ինքնագլուխ էք ըսաւ։

—Այո՛, պարոն... Կոմսն ըսաւ ինձի թէ իւր փաստաբաններն այս միջոցը միայն գտած էին նպատակի մը համար, որ չէ յայտնուած ինձի...։

—Արդարեւ, կրնայ ըլլալ... մրմնջեց դատաւորը՝ գլուխը խոնարհեցընելով։

Օր. Մարգարիտ չարունակեց.

—Մեր կեանքն, այս մեծ ապաքանքին մէջ, նոյնն եղաւ ինչ որ եղած էր Քանի մէջ... աւելի խակ քաշուած թերեւս...։ Կոմսը շատ ծերացած էր երեք տարուան մէջ... յայտնի կը տեսնուէր թէ ծածուկ վիշտի մը ծանրութեան տակ կը կքէր...։

—Ձեր ծաղիկ հասակը տխրութեան դատապարտեր եմ, կ'ըսէր ինձ, բայց յայտնեան չտեսեր... համբերութիւն համբերութիւն...։

Ձիս կը սիրէ՞ր անկեղծապէս, կը հաւատամ։ Բայց իւր սէրը տարօրինակ և անկանոն կերպով մը կը յայտնէր։ Օր կար, ուր իւր ձայնին մէջ ա՛յն տաքութեան ջերմ դորով կ'զգայի, որ սիրաս կը յուզուէր... ուրիշ անգամ ալ այքերն ա՛յնչափ ատելութիւն կը ցայտէին, որ կը զարհուրէի։ Ժամանակ եղած է որ վայրագութեան հասնելու չափ խստութիւն ցոյց տրուած է ինձ... և քանի մը վայրկեան յետոյ ներում խնդրելով, կառքը լրելով կուտար և զիս գոհարավաճառներու տանելով՝ կ'ստիպէր ընտրել ամենէն գեղեցիկ և թանկագին գոհարեղէն զարդերը...։ Տիկին Լէոնի խօսքին նայելով, վերը՝ տատուկիս մէջ՝ հինգ հարիւր հազար ֆրանքէն աւելի արժողութեամբ գոհարեղէն ունիմ։

Երբեմն կը հարցնէի ես ինձի թէ այդ գղուանքն ու խստութիւններն ատուգիւ ինձի՞ կ'ուղղուէին, կամ թէ ես բացակայ անձի մը խարուսիկ ըստուերը կամ ուրուակա՞ն էի իւր աչքին...։

Սա անժխտելի է թէ շատ անգամ կ'աղաչէր ինձի որ իւր ցոյց տուած ձեւովը հագուիմ կամ գլուխս յարդարեմ։ Կը խնդրէր ինձմէ որ այս կամ այն գոյնով չըլլագեստ հագնիմ կամ այն մասնաւոր հոտերէնը դրծածեմ, զոր ինքը կուտար ինձ։

Քանի անգամ պատահած է, որ երբ իւր մօտէն կ'անցնէի կը գառնայի, կը գոչէր.

—Մարգարիտ, կ'աղաչեմ... կեցի՛ր հոս, կեցի՛ր...։ Ես ալ կը կենայի... մինչեւ որ ցնորքը փարատէր... հառաչ մը կամ յիշոց մ'արձակելով, և «գնա՛» գոչէր ինձ դրդռեալ ձայնով...։

Հաշտարար դատաւորն աչքը չէր զատեր իւր մատնիչն։ Դէմքը խոր կարեկցութիւն կ'արտայայտէր. մերթ ընդ մերթ գլուխը կ'ներքրցունէր հոգածու դէմքով։

Սա գաղափարը կը ներկայանար իւրեն թէ այս տարաբաղդ աղջիկը զոհ մ'էր ոչ թէ ճշդիւ խենդի մը, այլ այն ահաւոր մենամարներէն մէկուն, որք բաւական խելք ունին՝ իրենց շուրջը գտնուողները տանջելու համար գաղափարին կազմաւորելու։

—Աստուած գիտէ սակայն, պարո՛ն, թէ ո՞րչափ անկալից հոգածութեամբ ականջ կը դնէի կոմսին ամենափոքր խօսքերուն...։ Պատճառը շատ դիւրաւ կը հասկցուի, այնպէս չէ՞...։ Բուսահատած էի իւր քով ունեցած անորոշ և անբացատրելի վիճակէս...։ Ինչ կասկածներ չեղաւ...։ Իմ հոս գալէս առաջ բոլոր ծառայները ճանրուեցան. բայց ուղեր էր որ տիկին Լէոն հեռաւ գար...։ Ո՞վ գիտէ ինչ պատմեր էր այդ կինը...։ Պատոյդ է թէ քանի մ'անգամ կիրակի օրերը պատարագի դնացած ժամանակը, լսած եմ ճանրուս վրայ. «Տեսէք, ահա Տը Շալիս կոմսին սիրուհին...։ Ո՜հ, չկրած անարգանքս չէ մնացած...։»

Սակայն բան մը կայ որ ինձ համար տարակոյսի ստուերն իսկ չթողուր։ Կոմսը կը ճանչէր մայրս։ Քաճախ կը խօսէր անոր վրայ, մերթ այն ատենն բուռն կիրքով, որ կարծեցընել կուտար ինձ թէ պաշտած էր զայն և տակաւին կը սիրէր։ մերթ ալ թշնամանքով ու անէծքով, որք մատնել կուտային ինձ թէ դառնապէս դժգոհած և տառապած էր անոր երեսէն։

Քանի՛ անգամ մեղադրած է զայն թէ՝ առանց վարանելու՝ անխղճաբար թեամբ ականջ կը դնէի կոմսին ամենափոքր խօսքերուն...։ Պատճառը շատ դիւրաւ կը հասկցուի, այնպէս չէ՞...։ Բուսահատած էի իւր քով ունեցած անորոշ և անբացատրելի վիճակէս...։ Ինչ կասկածներ չեղաւ...։ Իմ հոս գալէս առաջ բոլոր ծառայները ճանրուեցան. բայց ուղեր էր որ տիկին Լէոն հեռաւ գար...։ Ո՞վ գիտէ ինչ պատմեր էր այդ կինը...։ Պատոյդ է թէ քանի մ'անգամ կիրակի օրերը պատարագի դնացած ժամանակը, լսած եմ ճանրուս վրայ. «Տեսէք, ահա Տը Շալիս կոմսին սիրուհին...։ Ո՜հ, չկրած անարգանքս չէ մնացած...։»

Սակայն բան մը կայ որ ինձ համար տարակոյսի ստուերն իսկ չթողուր։ Կոմսը կը ճանչէր մայրս։ Քաճախ կը խօսէր անոր վրայ, մերթ այն ատենն բուռն կիրքով, որ կարծեցընել կուտար ինձ թէ պաշտած էր զայն և տակաւին կը սիրէր։ մերթ ալ թշնամանքով ու անէծքով, որք մատնել կուտային ինձ թէ դառնապէս դժգոհած և տառապած էր անոր երեսէն։

Քանի՛ անգամ մեղադրած է զայն թէ՝ առանց վարանելու՝ անխղճաբար զոհած էր զիս իւր համբաւին, իւր ապահովութեան։

Կ'ըսէր թէ ո՞րչափ վատ սիրա մ'ունենալու էր, ո՞րչափ անլուր, անհասկընալի, անհեթեթ բան էր, որ կին մը ամբաւ հարստութեան մ'ամէն օգուտները վայելէր՝ գիտնալով որ աշխարհիս վրայ աղջիկ զաւակ մ'ունէր վատաբար և անխղճաբար մատնուած ամէն պատահականութեան և սոսկալի թշուառութեան...։

Նմանապէս գրեթէ աներկրայ եմ նաեւ թէ մայրս ամուսնացած է...։ Պ. Տը Շալիս քանի մ'անգամ ակարկամութիւններ ըրած է անոր ամուսնին, զոր չարաչար կ'ատէր։

Վերջապէս իրիկուն մը, սովորականէն աւելի սիրտբացութիւն ունենալով՝ ըսաւ թէ ինձ համար վախցած մեծ վտանգը մօրմէս և անոր ամուսնէն կրնար գալ...։ Ետքը ջանաց՝ իւր սովորութեան համեմատ՝ ցրել այս ըսածը, բայց չկրցաւ հանել միտքս թէ այս անգամ ճշմարիտ կամ ճշմարիտի մօտ խօսած էր...։

Դատաւորը շտկելով իւր թիկնաթոռին վրայ և Օր. Մարգարիտի աչքին մէջ նայելով.

—Ուրեմն, ըսաւ, գրասեղանին մէջ զոհած էր զիս իւր համբաւին, իւր ապահովութեան։

Ինչէն գտնուած նամակները ձեր մօրն էին...։

Աղջիկը կարմրեցաւ...։ Արդէն հարցուած էր իրեն այն նամակներուն համար, և պատասխան չէր տուած։

Վայկան մը մտածելէ ետեւ.

Ես ալ այդ կարծիքն ունիմ, պարո՛ն, պատասխանեց։

Եւ խակոյն սկսաւ արագապէս չարունակել իւր խօսքը, կարծես թող չտալու համար որ ուրիշ հարցում մ'ալ ըլլայ իրեն։

—Սակայն նոր և աւելի տիպարական հոդ մը, աւելի իրական դժբաղդութեան մ'սպառնալիքն, աւաղ, եկաւ կորզել զիս իմ ծնողներս մշտնջենաւոր մտահոգութենէն։

Երեկ ամիս մ'եղաւ, առտու մը, նախաճաշ ըրած ժամանակիս, կոմսն իմացուց ինձ թէ իրիկուան ճաշին երկու հիւր պիտի ունենայինք։

Այնչափ անսովոր բան մ'էր այս մեզի համար, որ զարմանքով երեսը նայեցայ՝ առանց բառ մ'արտասանելու։

Թարգմ. Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

(Շարունակելի)